

ОСНОВНА ШКОЛА „Свети Сава“ АРАНЂЕЛОВАЦ

Адреса: Хан Пијеска 66

Телефон: 034 726 652

e-mail: arsvetisava@ptt.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ПРВОГ ЦИКЛУСА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД 2022 – 2026. ГОДИНЕ

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Школски програм рада се темељи на:

-**Закону о основама система образовања и васпитања** ("Службени гласник РС", бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закони, 10 од 15. фебруара 2019, 6 од 24. јануара 2020, 129 од 28. децембра 2021.);

-**Закон о основној школи** (Службени гласник РС, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 - други закон и 10/2019 од 15.02.2019. године);

-**Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања**(„Просветни гласник“, бр. 10/04, 20/04, 1/05, 3/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13, 4/13, 14/13, 5/14, 11/14, 11/16 и 6/17);

-**Правилник о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 1/05, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 7/11, 1/13 и 11/14 и 11/16);

-**Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, број 10/17);

-**Правилник о наставном плану и програму за четврти разред основног образовања и васпитања и Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 6/07, 2/10, 3/11, 1/13, 4/13, 11/16, 6/17, 8/17 и 9/17);

- **Правилник о изменама и допуни Правилника о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20)

- **Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања** (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 3/2019) ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС – Просветном гласнику”, односно 17. априла 2019. године, а примењује се почев од школске 2019/2020. године

-**Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за први разред основне школе**(„Просветни гласник , број 5/01);

-**Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за трећи разред основне школе**(„Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 23/04)

-**Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе**(„Просветни гласник“, број 9/05);

-**Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика, природа и друштво**(„Просветни гласник“, број 5/11);

-Подршка развоју људског капитала и истраживању – Опште образовање и развој људског капитала Развионица; **Оквир предметног курикулума – обавезни предмети у основном образовању;**

-**Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања, Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама;**

-**Препоруке за планирање образовно-васпитног рада у складу са новим програмима наставе и учења за основно образовање и васпитање, број 1272/2018, од 09.07.2018 године.**

-**Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи** (Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 30/2019 од 25.4.2019. године, ступио је на снагу 3.5.2019, а примењује се почев од школске 2019/2020. године.).

-**Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка** („Службени гласник РС“ бр. 77/14)

- **Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању** („Службени гласник РС“, бр. 34/2019, 59/2020, 81/2020)

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви програма образовања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за снажање и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
	УКУПНО А:	19	720

Редни број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	нед.	год.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
	УКУПНО Б:	1	36
	УКУПНО А + Б:	20	720

**Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни
наставни предмети, изборни програми и активности**

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	нед.	год.
1.	Редовна настава	20	720
2.	Дигитални свет	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	ДОДАТНА НАСТАВА	-	-

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	1-2	36 - 72
3.	Екскурзија	1 дан годишње	

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Српски језик

Енглески језик

Математика

Природа и друштво

Ликовна култура

Музичка култура

Физичко и здравствено васпитање

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК

РАЗРЕД: ТРЕЋИ

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 180

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 5

ЦИЉ (изучавања предмета у датом разреду): Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- поступно, самостално тумачење основне предметности књижевног текста и сценских дела - развијање љубави према културној баштини и потребу да се она стално негује и обогаћује - развијење смисла и способност за богаћење речника и језичког и стилског израза - усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво - подстицање, негује и вреднује ваннаставне активности (разне секције)	- чита са разумевањем различите текстове; опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - изнесе своје мишљење о тексту; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; - уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); - разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; - разуме идеје књижевног дела; уочи основне одлике народне бајке;	КЊИЖЕВНОСТ ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Лирска поезија Душан Костић: <i>Септембар</i> Григор Витез: <i>Какве је бојепоток/</i> Десанка Максимовић: <i>Вожња</i> Душан Васиљев: <i>Зима</i> Мирослав Антић: <i>Шта је највеће/</i> Ф Г Лорка: <i>Луцкаста песма</i> Драган Лукић: <i>Свакога дана/ Шта је отац</i> Бранислав Црчевић: <i>Љути томече/</i> Љубивоје Ршумовић: <i>Аждаја своје чеду тепа</i> Милован Данојлић: <i>Љубавна песма</i> Љубивоје Ршумовић: <i>Домовина себранилечотом</i> Химна Светоме Сави Бранко Стевановић:	- укључивањем и коришћењем књига из библиотеке (школске, месне) - систематска вежбања читања: гласно читање текста из читанке, - тихо читање текста и непосредно пре разговора корелативна метода кроз примену техника критичког мишљења - усмено и писмено изражавање кроз описивање слика, писање приче по низу слика, причање на основу датог	- испитује знања ученика из претходног разреда - врши избор методичких поступака - планира програмске садржаје и облике рада - усмерава ученике да посматрају од ближег ка даљем, од конкретног ка општем;	- запажају - уочавају - учествују у разговору и језичким играма - откривају - закључују - дефинишу и наводе нове примере - описују - анализирају - вежбају - класификују - усвајају и примењују научно, - препознају, - објашњавају, - исправљају, - стварају - читају и пишу латиницу

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- развијање осећање за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности Препознавање дужине стиха према броју слогова. Персонификација као стилско средство. Сликовитост као обележје песничког језика. Обичајне народне –основна обележја .	-разликује народну од ауторске бајке; представи главне особинејунака; уочи основне одлике народне епскепесме; уочи поређење у књижевном делу и разуме његовуулогу; разликује опис од приповедања у књижевномделу; покаже примере дијалога у песми, причи и драмскомтексту; уочи хумор у књижевномделу; чита текст поштујући интонацијуреченице/стиха; изражајно рецитује песму и чита прозниктекст; изводи драмскетекстове; разликује врсте (и подврсте) речи у типичнимслучајевима;	<i>Занимање Марка Краљевића</i> Епска поезија Народне песме: <i>Марко Краљевић и бег Костадин, Орање Марка Краљевића</i> Проза Ла Фонтен: <i>Цврчак и мрав/Езоп: Корњача и зец</i> Народна приповетка: <i>Свети Сава и сељак без среће</i> Народна бајка: <i>Чардак ни на небу ни на земљи</i> Народна приповетка: <i>Свијету се не може угодити</i> Бранко Ћопић: <i>Изокренута прича</i> Оскар Вајлд: <i>Себични џин</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Златно јагње</i> (одломак) Бранко В Радичевић: <i>Прича о дечаку и Месецу</i> Ијан Макјуен: <i>Реч-две о Питеру</i> (одломак) Јохана Шпири: <i>Хајди</i> (одломак) Народна бајка: <i>Баиш-Челик</i> (читање у наставцима) Јасминка Петровић: <i>Од читања се расте</i> (читање у наставцима) Драмски текстови Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i> Александар Поповић: <i>Лед се топи</i> Јованка Јоргачевић: <i>Никад два добра</i> Лаза Лазић: <i>Суђење</i>	-упућивањем на коришћење интернета и других актуелних медија о њему; -домаћим задацима, писменим радовима,илу-страцијама, препричавањем,т ематским дискусијама -учење кроз рад у пару или групи - читањем по улогама и извођењем драмског текста - истраживачким задацима везаним за текст -приређивањем тематских изложби -слушањем звучних и гледањем видеозаписаса уметничким казивањиматекста,	-организује вежбе посматрања тематски; -организовати разне врсте говора -организовати богате и занимљиве акустичке вежбе -планира и организује наставу -мотивише -вреднује -усмерава -подстиче ученике на укључивање у библиотеку (школску,гра-дску), формирање одељењске библиотеке, приређивање тематских изложби књига, слушање, гледање звучних/видео записа са уметничким казивањима текст	-пишу и преписују, -упоређују, -уочавају, -запажају, -откривају, -објашњавају, - образлажу, -схватају поруке у тексту, -препознају одељке, -учествују у разговору -доживљавају -истражују и описују - прате - изводе закључке - записују важне чињенице - допуњавају - решавају ребусе, загонетке, питалице, укрштене речи примерене узрасту, - постављају питања

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- поступно, самостално тумачење основне предметности књижевног текста и сценских дела - развијање љубав према културној баштини и потребу да се она стално негује и обогаћује - развијање смисла и способност за богаћење речника и језичког и стилског израза - усвајање основе теоријске и функционалне појмове из позоришне и филмске уметности - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво - подстицање, негује и вреднује ваннаставне активности (разне секције) - развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности	чита са разумевањем различите текстове; опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; изнесе своје мишљење о тексту; разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује главне и споредне ликове и разликује њихове пози- тивне и негативне особине; уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; разуме идеје књижевног дела; уочи основне одлике народне бајке;	Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Милева Ајнштајн, Михаило Пупин), знаменита завичајна личност и др ДОМАЋА ЛЕКТИРА Бранко Ћопић: <i>Доживљаји Мачка Тоше</i> Избор из поезије Душана Радовића (<i>Замислите, Да ли ми ве- рујете, Страшан лав, Кад је био мрак, Тужне ђачке исповести, Здравница, Плави зец и друге песме</i>) Браћа Грим: <i>Бајке</i> (по избору) Књижевни појмови: лирска песма, химна, епска песма, народна бајка, роман, поређење, персонификација (на нивоу препознавања), опис, дијалог, приповедање, епски јунак, драмска радња	- тихо читање текста и непосредно пре разговора о њему; -метода самосталног уочавања и закључивања --укључивањем и коришћењем књига из библиотеке(школ ске, месне -упућивањем на коришћење интернета и других актуелних медија -домаћим задацима, писменим радовима,илустра цијама, препричавањем,т ематским дискусијама -учење кроз рад у пару или групи -тематски дани тихо читање текста и непосре-дно пре разговора о њему; - метода самосталног уочавања и закључивања	-мотивише -вреднује -усмерава -подстиче ученике на укључивање у библиотеку (школску,градску), -формирање одељењске библиотеке, -приређивање тематских изложби књига -слушање, гледање звучних/видео записа са уметничким казивањима текст	-- усавршавају технику читања -слушају, - анализирају, - решавају, - глуме, -драматизују, -осмишљавају, -постављају питања -препричавају -саопштавају - илуструју -пишу и реписују, -упоређују, -уочавају, -запажају, -откривају, -објашњавају, - образлажу, -схватају поруке у тексту, -препознају одељке, -учествују у разговору -доживљавају -истражују и описују - прате - изводе закључке - записују важне чињенице

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- поступно и систематично упознавање правописа српског језика - развијање смисла и способност за правилно и течно писмено изражавање - примењивање стечена знања у свакодневном животу, у свим облицима комуникације - развијање љубави према сопственом језику и његовој лепоти и богатству - развијање критичког мишљења, оспособљавање за процењивање и вредновање - увежбавање и усавршавање гласног читања (правилно, логичко и изражајно) - разликовање и правилно изговарање појединих гласова у српском језику - развијање смисла и способности за правилно и течно усмено изражавање - примењивање стечених знања у свакодневном животу, у свим облицима комуникације - развијање љубави према сопственом језику и његовој лепоти и богатству - развије критичког мишљења, оспособљавање за процењивање	- одреди основне граматичке категорије: именица, придева и глагола; - примењује основна правила правописа; - јасно и разговорно изговори бавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; - споји више реченица у краћу и дужу целину; препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; варира језички израз; - попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; - разликује формални од неформалног говора (комуникације); - учествује у разговорној поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника	ЈЕЗИК Грамматика, правопис и ортоепија Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола Подела речи на крају реда (граница на самогласник) Управни говор (први и други модел) Неуправни говор Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки) Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа) Сугласник j (између самогласника и-о и о-и) Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности)	- тестови знања, - разговор, - контролне вежбе, - ученички радови и продукти ученичких активности, - домаћи задаци - писмени радови - рад на тексту, - диктатима за примену правописних правила; - подстицањем свесне активности и мисаоног самосталног учења ученика - остваривањем континуитета у стилским вежбама; - коришћењем прикладних илустрација одређених језичких појава.	- планира програмске садржаје и облике рада - усмерава ученике да посматрају од ближег ка даљем, од конкретног ка општем; - мотивише - вреднује - усмерава - подстиче ученике на укључивање у библиотеку (школску, градску), формирање одељењске библиотеке, - приређивање тематских изложби књига - слушање, гледање звучних/видео записа са уметничким казивањима текста	- пишу и преписују, - упоређују, - уочавају, - запажају, - откривају, - објашњавају, - образлажу, - схватају поруке у тексту, - препознају одељке - учествују у разговору - доживљавају - истражују и описују - прате - изводе закључке - записују важне чињенице - допуњавају - решавају ребусе, загонетке, питалице, - укрштене речи примерене узрасту, - постављају питања

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- навикавање на сажето и јасно усмено и писмено изражавање према захтевима програма - савладавање основе методологије израде писмених састава - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама - развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво - истинољубивости, солидарности и других моралних вредности - подстицање на сарадњу са другима	- споји више реченица у краћу и дужу целину; препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности исажетости; варира језички израз; - попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; - разликује формални од неформалног говора (комуникације); учествује у разговорној уопшћеној ући у обичајна правила комуникације и пажљиво слуша саговорника	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нели- неарни текстови Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано) Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире) Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат	- игровне активности (квиз, асоцијације, слагалице...) - систематска и осмишљена вежбања у говору и писању - тестови знања, разговор, контролне вежбе, ученички радови, и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, рад на тексту, - диктатима за примену правописних правила; - остваривањем континуитета у систему правописних и стилских вежбања; - коришћењем прикладних илустрација одређених језичких појава.	- испитује знања ученика из претходног разреда - врши избор методичких поступака - планира програмске садржаје и облике рада - усмерава ученике да посматрају од ближег ка даљем, од конкретног ка општем; - организује вежбе посматрања тематски; - организовати разне врсте говора	пишу и преписују, - упоређују, - уочавају, - запажају, - откривају, - објашњавају, - образлажу, - схватају поруке у тексту, - препознају одељке, - учествују у разговору - доживљавају - истражују и описују - прате - изводе закључке - записују важне чињенице - допуњавају - решавају ребусе, загонетке, питалице, - укрштене речи - примерене узрасту, - постављају питања

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- навикавање на сажето и јасно усмено и писмено изражавање према захтевима програма - савладавање основе методологије израде писмених састава - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама - развијање смисла и способност за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво истинољубивости, солидарности и других моралних вредности - подстицање на сарадњу са другима	- споји више реченица у краћу и дужу целину; препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; варира језички израз; попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; - разликује формални од неформалног говора (комуникације); учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника	- Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена редаречних реченица, промена дужине реченице - Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго - Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност) - Говорне вежбе: рецитоване, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл.	усмено изражавање кроз препричавање текстова, филмова, емисија за децу - корелативна метода кроз примену техника критичког мишљења - усмено и писмено изражавање кроз описивање слика, писање приче по низу слика, причање на основу датог почетка - причањем и писањем о догађајима и доживљајима са екскурзије и - Наставе у природи - посетама у јесен и пролеће парку и ливади и описивање на основу непосредног посматрања биљака и животиња	- испитује знања ученика из претходног разреда - врши избор методичких поступака - планира програмске садржаје и облике рада - усмерава ученике да посматрају од ближег ка даљем, од конкретног ка општем; - организује вежбе посматрања тематски; - организовати разне врсте говора	- пишу и преписују, упоређују, уочавају, запажају, откривају, објашњавају, образлажу, схватају поруке у тексту, препознају одељке, учествују у разговору доживљавају истражују и описују - прате изводе закључке - записују важне чињенице - допуњавају - решавају ребусе, загонетке, питалице, укрштене речи примерене узрасту, - постављају питања

ОПШТЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Примењује основна знања о српском језику и основна начела тумачења књижевних дела; поштује књижевнојезичку норму и користи језик као низ стваралачких могућности у усменој и писаној комуникацији – обликује логичан и структуриран говорени и писани текст; чита, тумачи, упоређује и вреднује књижевне и неуметничке текстове и светске културне баштине прикладне узрасту ученика; уме да изабере дела за читање према свом литерарном укусу; чува, негује и воли српски језик.

Основни ниво

Говори јасно поштујући књижевно-језичку норму. Пажљиво и с уважавањем слуша саговорника. Саставља говорени или писани текст једноставне структуре. Користи оба писма, дајући предност ћирилици. Разговорно и течно чита. У различите сврхе чита и тумачи краће једноставније књижевне и неуметничке текстове. Образлаже свој доживљај књижевног текста. Проналази и вреднује основне информације у неуметничком тексту.

Разликује књижевни од народног језика. Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и врстама реченица. Правилно употребљава речи из свакодневне комуникације, уџбеника и лектире.

Зна ауторе књижевних дела из обавезног школског програма. Разликује усмену од ауторске књижевности. Уочава основне елементе тематске, композиционе и стиске структуре епског, лирског и драмског књижевног текста из обавезне школске лектире, наводећи примере. Тумачи тематске слојеве књижевног дела и свој доживљај уметничког дела.

Средњи ниво

Усмено јасно формулише своје мишљење. Стваралчки саставља логичан и структуриран сложенији говорени или писани текст, тумачећи основне идејне и формалне елементе дужег једноставнијег књижевног или неуметничког текста. У различите сврхе чита, тумачи и критички промишља књижевне и неуметничке текстове. Износи јасан став о тексту који чита.

Познаје основне етапе у развоју књижевног језика код Срба и разуме његов значај за културу и историју српског народа. Разликује гласове, облике и врсте речи и реченица српског језика и уме да примени одређена граматичка правила у говору и писању. Правилно употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања.

Књижевна дела из обавезног школског програма локализује у основне књижевне контексте. Тумачи кључне чиниоце структуре књижевног текста као и његове тематске, идејне, стилске, језичке и композиционе особине. Користи основне књижевне термине у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Анализира издвојен проблем у књижевном делу и уме да аргументује своје мишљење и ставове на основу примарног текста. Примењује стратегије читања примерене типичним жанровима. Самостално одабира дела за читање из опуса књижевности за децу.

Напредни ниво

У званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из језика, књижевности и културе. Саставља једноставнији говорени и писани аргументативни текст. У писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе користи препоручену литературу. Чита и критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености.

Разликује дијалекте српског језика на основу њихових основних особина. Уочава гласовне промене у речима. Одређује подврсте речи и начине грађења речи. Анализира основне моделе реченица. Користи језик као низ могућности које му служе у изражавању.

Критички чита, тумачи и вреднује књижевна дела средње сложености из обавезног и изборног школског програма. Самостално уочава проблеме у књижевном делу. Користи више гледишта у тумачењу књижевног текста. Свој суд о књижевном делу аргументовано износи стално имајући на уму примарни текст, као и друге текстове. Анализира и пореди њихове истакнуте тематске, композиционе и стилске одлике. Користи препоручену секундарну литературу у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Примењује стратегије читања које су усаглашене са читалачким задатком.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфична предметна компетенција: Језик

Основни ниво

Разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике. Разликује појмове књижевног и народног језика. Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и реченицама. Разуме значење речи из уџбеника, лектире и свакодневне комуникације и уме правилно да их употреби у одговарајућем облику и контексту. Говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање. Саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште. Користи оба писма, дајући предност ћирилици. Влада основним жанровима писане комуникације потребним за учешће у друштвеном животу. Примењује правописну норму у једноставним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа.

Средњи ниво

Разликује основне језичке групе у Европи и одређује место српског језика у породици словенских језика. Познаје основне етапе у развоју књижевног језика код Срба и разуме његов значај за културу и историју српског народа. У говору и писању примењује одређена граматичка правила у вези са гласовима, облицима и врстама речи и са реченицама српског језика. Употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања. Примењује правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама. Јасно формулише своје мишљење. Саставља логичан и структуриран сложенији говорени или писани текст, тумачећи основне идејне и формалне елементе једноставнијег књижевног и неуметничког текста.

Напредни ниво

Разликује дијалекте српског језика на основу њихових основних особина. Има шири знања о гласовима, врстама, подврстама и облицима речи и реченица српског језика и зна да примени та знања у говору и писању. Има богат речник и доживљава језик као низ могућности које му служе у изражавању. Говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине. Саставља једноставнији аргументовани текст. Користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе, имајући на уму читалачку публику. Доследно примењује правописну норму из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом.

Специфична предметна компетенција: Књижевност

Основни ниво

Разговорно и течно чита. У различите сврхе чита, разуме и парафразира краћи једноставнији књижевни и неуметнички текст из обавезног школског програма. Уме укратко да опише свој доживљај књижевног дела и издвоји тражене информације у неуметничком тексту. Познаје ауторе књижевних дела предвиђених програмом. Прави разлику између усмене и ауторске књижевности. Уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног дела из обавезне школске лектире. Анализира издвојен проблем у краћем једноставнијем књижевном тексту. Своје утиске и закључке илуструје основним примерима из књижевног и неуметничког текста.

Средњи ниво

Тумачи и критички промишља дужи једноставнији књижевни и неуметнички текст из обавезног школског програма. Истраживачки тумачи кључне чиниоце структуре књижевног дела, као и његове тематске, идејне, стилске, језичке и композиционе особине. Познаје основне књижевне термине и адекватно их примењује у тумачењу књижевних дела. Самостално анализира издвојен проблем у књижевном тексту и уме да аргументује своје мишљење. Познаје основне стратегије читања и уме да их примени у типичним читалачким ситуацијама. Заузима јасан став према тексту који чита. Самостално одабира дела за читање из опуса књижевности за децу. Испољава читалачку радозналост (нпр. Радо посећује библиотеке) и схвата значај читања за развој сопствене опште културе и знања.

Напредни ниво

Доживљајно, истраживачки и критички чита, тумачи и вреднује књижевне и неуметничке текстове средње сложености из школског програма. Самостално уочава и анализира проблеме у таквим књижевним текстовима. Користи више гледишта у тумачењу књижевног дела. Пореди истакнуте тематске, композиционе и стилске одлике анализираних књижевних дела са другим делима. Аргументовано износи свој суд о тексту. Користи препоручену основну и секундарну литературу у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Примењује стратегије читања које су усаглашене са читалачким задатком. Има развијену читалачку културу; чита ради уметничког доживљаја књижевног дела, знања, богаћења лексичког фонда, способности аргументације и исказивања мишљења и ставова. Уме да препоручи књижевно дело и да образложи свој избор. Исказује љубав и поштовање за књижевност и вредности националне културе и културе других народа.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржаји	Међупредметна компетенција
Душан Костић: <i>Септембар</i> Душан Васиљев: <i>Зима</i>	трећи	Природа и друштво Годишња доба	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Химна Светоме Сави	трећи	Музичка култура Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Бранко Ђопић: <i>Изокренута прича</i> Оскар Вајлд: <i>Себични џин</i>	трећи	Ликовна култура Слика, текст, звук Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i>	трећи	Физичко и здравствено васпитање Вежбе на тлу: вежбе и комбинације	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Описивање људи, животиња и природе	трећи	Природа и друштво Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА (УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ):

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Оцењивање би требало да буде усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у свакодневной формалној и неформалној комуникацији. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акценат би требало да буде на учениковим способностима – на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**РАЗРЕД: III****ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72****НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ (изучавања предмета у датом разреду): Циљ наставе ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА је оспособити ученике да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом облику о темама из његовог непосредног окружења. Циљ наставе страног језика у **трећем** разреду јесте: да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену а од трећег разреда и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
Оспособљавање ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком у усменом облику о темама из његовог непосредног окружења. Подстицање потребе за учењем страног језика и употребе страног језика у личне сврхе и из задовољства. Развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика. Стимулисање маште, радозналости и креативности код ученика као и истраживачког духа и отворености према комуникацији са говорницима других језика. Учењем страног језика ученик богати себе упознајући друге, стиче свест о значају свог језика и културе у контакту са другим језицима и културама.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поздравити и отпоздравити, примењујући једноставна језичка средства; – представити себе и другог; - разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - саопшти једноставна упутства и налоге; - разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе; - искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; - упути једноставне честитке; - разуме и, примењујући једноставна језичка средства, наведе најубичајеније активности које се односе на прославе рођенда- на и празника; - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;	Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда првог циклуса основног образовања и васпитања . 1) Лични идентитет 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.) 3) Географске особености 4) Србија – моја домовина 5) Становање – форме, навике 6) Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине 7) Временско искуство и доживљај времена (прошлост – садашњост – будућност) 8) Школа и школски живот 9) Млади – живот деце и омладине 10) Здравље и хигијена 11) Емоције (љубав према породици, друговима) 12) Превозна средства 13) Временске прилике	Дискусија, вербално-текстуална, демонстративна, решавање проблема, учење путем открића, дијалогска, монолошка, илустративна, фронтални и индивидуални облик рада, групни рад, рад у пару, квизови, асоцијације, едукативни камп, коришћење Интернета, презентација и ИКТ уређаја, пројектни задатак, драмске активности, вежбе слушања, мануелне активности (израда постера, паноа,...), игре пантомиме,	Организује, припрема, дефинише појмове, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује, прати, помаже, мотивише, објашњава нове речи и изразе, користи различите технике да се дође до резултата, излаже...	Пажљиво слуша и усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, илуструје и графички представља, прати упутства наставника и извршава их.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
Разматрање тема из свакодневног живота које су блиске ученицима. Оспособљавање ученика да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама. Олакшавање разумевања других и различитих култура и традиција. Уочавање разлике и сличности између матерњег и страних језика које учи. Мотивисати и подстицати ученике да самостално раде на часу. Оспособљавање ученика да слушају језик и да га уче из најдоступнијих извора.(интернет, часописи, књиге) као и да уоче разлике о различитим културним срединама.	изрази основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; тражи и пружи једноставна обавештења о положају у простору; разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хроно- лошко и метеоролошко време; разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/не припадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; описује радње и способности користећи једноставна језичка средства; разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине	14) Уметност за децу (нарочито модерна књижевност за децу; пригодне традиционалне и модерне песме) 15) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници) 16) Слободно време – забава, разонода, хобији 17) Исхрана и гастрономске навике 18) Путовања 19) Мода и облачење 20) Спорт 21) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења	Дискусија, вербално-текстуална, демонстративна, решавање проблема, учење путем открића, дијалошка, монолошка, илустративна, фронтални и индивидуални облик рада, групни рад, рад у пару, квизови, асоцијације, едукативни камп, коришћење Интернета, презентација и ИКТ уређаја, пројектни задатак, драмске активности, вежбе слушања, мануелне активности (израда постера, паноа,...), игре пантомиме	Организује, припрема, дефинише појмове, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује, прати, помаже, мотивише, објашњава нове речи и изразе, користи различите технике да се дође до резултата, излаже...	Пажљиво слуша и усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, илуструје и графички представља, прати упутства наставника и извршава их.

Кључни појмови садржаја: комуникативни приступ, функционална употреба језика, интеркултурност

ОПШТЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

- Одговорно учешће у демократском друштву (сама концепција наставе страног језика усмерава ученика на компарацију друштвених појава и интеркултурни дијалог)
- Естетска компетенција (заступљена је у неговању читања књижевних текстова на страном језику)
- Комуникација (основни циљ наставе страних језика)
- Одговоран однос према околини (подстиче се предвиђеном тематиком, пројектном наставом и другим активностима)
- Одговоран однос према здрављу (подстиче се предвиђеном тематиком, пројектном наставом и другим активностима)
- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву (програм предвиђа теме и активности које подразумевају планирање и договарање попут одређених ситуација у свакодневном животу, као што су рођенданске прославе, прослава дана школе, излети и др.)

7. Рад с подацима и информацијама (увођењем различитих стратегија читања и слушања ученици се упућују на идентификовање одређених садржаја, селекцији и техникама које их оспособљавају да разликују важно од неважног, тачно од нетачног)
8. Решавање проблема (настава и технике рада су конципиране на тај начин, таск-басед)
9. Сарадња (свака врста комуникације подразумева сарадњу и поштовање правила дијалога, а и подстицање пројектне наставе, или групног рада и рада у пару указује на неопходну способност сарадње са другима)
10. Дигитална компетенција (укључена је у многим сегментима наставе од примене медија дигиталних и штампаних до примене различите технологије у реализацији и остваривању циљева наставе страних језика – извор за остваривање исхода у вези са слушањем и читањем, говором и писањем – смс, блог, имејл, ТВ емисије, радио, филм, музика, интернет ...)

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

- разуме и правилно реагује на наставников говор
- разуме општу тему кратких текстова уживо или са аудио-записа
- читајући наглас повезује низ речи у оквиру кратких исказа и реченица
- читајући наглас и у себи разуме основно значење кратких текстова напознате теме
- у монолошкој форми говори о себи и свом непосредном окружењу користећи најједноставније устаљене речи, изразе и структуре, усклађујући интонацију и ритам с комуникативном намером
- пише једноставне поруке, белешке, честитке и лична писма о свакодневним активностима, породичном и школском окружењу
- размењује веома кратке исказе саговорницима у вези са познатим темама
- препознаје и разликује основне фонолошке и морфосинтаксичке категорије

Корелација наставних садржаја Енглеског језика са другим наставним предметима			
Предмет	Разред	Корелативни садржаји	Међупредметна компетенција
СОН Народна традиција Верска настава	Трећи	Други и ја Сналажење у времену Ускрс Породични празници	Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Естетска компетенција
Грађанско васпитање Верска настава	Трећи	Ја и други у различитим групама Школа као заједница	Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према околини Комуникација
Математика	Трећи	Мерење времена, Основне рачунске операције	Решавање проблема
Ликовна култура	Трећи	Облици Споразумевање Боја	Естетска компетенција Одговоран однос према околини
Физичко васпитање	Трећи	Плес и ритмика Вежбе за боље здравље	Одговоран однос према здрављу Комуникација

Начин праћења остварености програма: На почетку процеса учења, односно на почетку школске године, неопходно је спровести дијагностичко вредновање компетенција ученика. Ово је изузетно важан задатак наставника, будући да постоје велике разлике у владању српским језиком ученика једног одељења. Дијагностичко оцењивање се може реализовати помоћу **иницијалног тестирања** које служи да се установе вештине, способности, интересовања, искуства, нивои постигнућа или потешкоће појединачног ученика или читавог одељења. Иницијално тестирање осмишљава наставник на основу исхода и садржаја програма из претходних разреда. На основу тога, могуће је ефикасно планирати и организовати процес учења и индивидуализовати приступ учењу.

Поред стандардног, сумативног вредновања које још увек доминира у нашем систему образовања (процењује знање ученика на крају једне програмске целине и спроводи се стандардизованим мерним инструментима – писменим и усменим проверама знања, есејима, тестовима, што за последицу има кампањско учење оријентисано на оцену), савремени приступ настави претпоставља формативно вредновање – процену знања током савладавања наставног програма и стицања одговарајуће компетенције. Резултат оваквог вредновања даје повратну информацију и ученику и наставнику о томе које компетенције су добро савладане, а које не (нпр. ученик задовољавајуће разуме прочитани текст, али слабо разуме говорени текст; задовољавајуће пише у складу с правилима, али у говору не поштује правила конгруенције итд.), као и о ефикасности одговарајућих метода које је наставник применио за остваривање циља. **Формативно мерење** подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, а најчешће технике су: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. **Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и сумативно – бројчаном оценом.** Оваква оцена има смисла ако су у њој садржана сва постигнућа ученика, редовно праћена и објективно и професионално бележена.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасно и ефективно, требало би унапредити.

При вредновању ученичких постигнућа наставник се руководи исходима дефинисаним за сваки разред водећи рачуна о индивидуалном напредовању ученика у складу са њиховим могућностима и способностима. При оцењивању, пажња треба да буде усмерена на ниво развоја репродуктивних способности ученика, обим проширивања лексичког фонда, ниво смањивања различитих типова грешака.

Треба имати у виду ниво познавања језика: ученици хомогене средине спорадично остварују директан контакт с говорницима којима је српски матерњи језик, са српским језиком се срећу само на часовима српског као нематерњег језика. Резултат је да ученици српски језик користе на елементарном нивоу. Језичке моделе усвајају спорије, граматичке категорије користе уз много грешака, имају проблема при слушању, односно разумевању српског језика чак и онда када су им све речи говорног текста познате.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА**РАЗРЕД:** Трећи**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:** 180**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:** 5**ЦИЉ:** Циљ наставе математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког

мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- настављање развоја појма броја, бројевног низа и поступака рачунања у оквиру блока бројева до 1.000 - представљање бројева визуелно и разлагањена стотине, десетице и јединице - упознавање се усменим и писменим поступцима сабирања и одузимања у блоку бројева до 1.000 као и множења једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељења бројевима прве десетице -проширивање дељивости и увођење појама остатка при дељењу - решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама је контекст за утврђивање и проширивање знања о својствима рачунских операција и примени аритметичких правила као олакшици у рачунању. -навикавање да, пре израчунавања, процењују вредности бројевних израза	– прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000) – процени вредност израза са једном рачунском операцијом – израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције – одреди десетице и стотине најближе датом броју	Бројеви до 1000 -Бројеви прве хиљаде -Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак) -Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак) -Зависност резултата од промене компонената	-формирањем појма броја и операције - писањем и читањем бројева помоћу таблица - упоређивањем бројева кроз математичке игре - усвајањем основних појмова везаних за рачунске операције: (сабирци, збир, плус, умањеник, умањилац, разлика, минус чиниоци, производ, множење; дељеник, делилац, количник, дељење) радом у пару и групи -коперативним учењем кроз примену техника критичког мишљења, кроз повезаност са одређеним животним ситуацијама - применом дидактичког материјала	саопштава наставне садржаје организује и усмерава процес учења процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања преноси теоријска и практична знања упознаје ученике са методама и техникама учења	- слушају -групишу -класификују -играју -рачунају -сарађују -повезују -решавају проблеме -закључују -именују - пишу и читају бројеве -упоређују -сабирају и одузимају -множе и деле -решавају проблеме -процењују -вреднују и самовреднују - проверавају претпоставке,

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-решавање једначина облика $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \cdot x = b$ на основу веза операција сабирања и одузи-мања и множења и дељења -решавање неједначина облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$ -решавање текстуалних задатака као контекст за увежбавање техника рачунања и математичких знања у свакодневним животним ситуацијама. -развијање способности уочавања проблема анализом ситуације задате сликом, табелом или графиком -образлагање поступка решавања задатака усменим и писменим путем - развијање појма разломка увођењем разломака облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$). - увођење децималног запис броја у контексту мерења дужине, при чему се бирају искључиво случајеви где је резултат децимални број са једном децималом -проширивање знања цифрама D и M чиме се омогућава записивање бројева до 1.000 римским цифрама.	– реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину – реши једначину са једном рачунском операцијом - одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем – уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа – чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм) – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000)	-Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \times x = b$ -Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$ -Упоређивање разломака са једнаким именицима -Децимални запис броја са једном децималом -Римске цифре D, M			

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-представљање узајамних положаја правих: паралелне праве и праве које се секу. -цртање помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - уочавање различитих углова на познатим геометријским фигурама - цртањеправог угла помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - конструисање шестаром круга и кружнице одређенихцентром и попречником. - упознавање класификације врста троуглова према дужинама страница - цртање квадрата и правоугаоника,конструисање троугла када су познате дужине свих страница -одређивање обима геометријских фигура (троугла, квадрата, правоугаоника) без формула - пресликавање једноставних геометријских фигура на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично у односу на дату праву, померањем у одређеном смеру за дату дужину или на основу задатог визуелног упутства -неговање тачности и прецизности самосталности у раду	— црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат — именује елементе угла — именује елементе правоугаоника, квадрата, троугла и круга — разликује врсте троуглова — опише особине правоугаоника и квадрата — одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца — конструише троугао и круг — преслика геометријску фигуру у квадратној мрежи или тачкастој мрежи на основу задатог упутства — користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање	Геометрија -Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које сесеку) -Угао, врсте углова -Троугао, врсте троуглова -Кружница и круг -Правоугаоник и квадрат -Обим троугла, квадрата и правоугаоника -Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира -Конструкције троугла и кружнице -Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	- коришћењем прибора за цртање -проналажењем углова на фигурама и предметима из непосредног окружења -радом у дворишту коришћењем објеката уочавати предмете облика троугла и круга -коришћењем дидактичког материјала -увежбавањем кроз задатке цртања правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи, као и троугла и круга -усменим и писменим испитивањем, тестирањем, израдом домаћих задатака, решавањем наставних листића	развија интересовања за математику и изазива интелектуалну радозналост; поставља проблем пред ученика; открива извесне облике мишљења; поступно и систематично презентује садржаје (од лакшег ка тежем, од познатог ка непознатом, од простог ка сложеном); прави дидактичке и математичке игре; уноси елементе такмичења	-посматрају -процењују -мере -цртају -упоређују -класификују -разликују -решавају проблеме -примењују -издвајају -рачунају -закључују -сарађују -саопштавају -пресавијају -групишу

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-оспособљавање ученике за прецизност у мерењу -упознавање и примена мера за мерење масе (kg, g, t),времена (деценија, век, секунд), дужине (mm, km) и запремине течности (l, dl, cl, ml, hl) - претварање мерних јединица из већих у мање и обрнуто, као и претварање вишеименованих у једноименоване и обрнуто - упознавање са концептом мерења површине геометријских фигура без увођења стандардних једница за мерење површине -упознавање вишеименованих бројева као резултат мерења дужине пружају контекст за увођење децималног записа броја са једним децималним местом - полагање од сазнања да је дециметар десети део метра и да се зато може записати да је $1 \text{ dm} = 0,1 \text{ m}$	-резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом -чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена -упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време) -измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом) -примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама	Мерење и мере -Мерење масе (kg, g, t) -Мерење времена (деценија, век, секунд) -Мерење дужине (mm, km) -Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl) -Мерење површине геометријских фигура задатом мером Кључни појмови садржаја: бројеви прве хиљаде, разломак, децимални запис броја, круг, троугао, правоугаоник, квадрат, угао, паралелне праве, нормалне праве, појам површине, једначине и неједначине, мерење дужине, масе, времена и запремине течности	-коришћењем очигледних средстава и мерењем масе предмета, запремине течности, мерење дужине и времена (у учионици, кодуће,излету, Настави у природи итд.). -вежбањем да процењују одока (нпр. раздаљину између два предмета), па да по завршеном таквом мерењу утврђују израчунавањем колику су грешку учинили -коришћењем временске ленте,модела часовника и метра - истраживачким задацима у пару и групи - писменим испитивањем, тестирањем, израдом домаћих задатака	развија интересовања за математику и изазива интелектуалну радозналост; поставља проблем пред ученика; открива извесне облике мишљења; поступно и систематично презентује садржаје (од лакшег ка тежем, од познатог ка непознатом, од простог ка сложеном); прави дидактичке и математичке игре; уноси елементе такмичења	-мере -упоређују -цртају -именују -записују -претварају и рачунају -посматрају -праве моделе -саопштавају -закључују -сарађују

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик је на крају обавезног образовања кроз наставу математике усвојио основне математичке концепте (нумеричке, алгебарске, геометријске, статистичке), овладао је основним математичким процесима (расуђивањем, комуникацијом, повезивањем, применом, моделовањем) и вештинама (рачунањем, алгебарским поступцима, мерењем ,просторном визуелизацијом, радом са подацима, проценом, коришћењем калкулатора и информационо-комуникационим технологијама) потребним за даље школовање и живот. Оспособљен је да анализира и тумачи природне и друштвене појаве, решава проблеме и доноси одлуке у свакодневном контексту. Комуницира користећи математички језик, користи информационо-комуникационе технологије и друга средства.

Основни ниво

Решава проблеме и доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати. Користећи основне елементе математичког језика, једноставне математичке поступке и информационо-комуникационе технологије саопштава решење проблема или донету одлуку.

Средњи ниво

Решава проблеме и доноси одлуке у познатом контексту, при томе прикупља, селекује податке и примењује одговарајуће математичке поступке. Образлаже решење проблема или донету одлуку. Тумачи природне и друштвене појаве користећи математичке концепте, процесе и вештине.

Напредни ниво

Решава проблеме, доноси одлуке и процењује могућности у реалним ситуацијама при чему бира и вреднује пут и начине решавања. Критички анализира природне и друштвене појаве користећи математичке концепте, процесе и вештине. Аргументује своје ставове и дискутује користећи математички језик.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфичне предметне компетенције су: математичко знање и резонување, примена математичких знања и вештина на решавање проблема и математичка комуникација.

Основни ниво

Примењује једноставне математичке поступке кадасу сви подаци непосредно дати. Примењује основне математичке знања на решавање једноставних ситуација из свакодневног живота. Решава проблеме у једноставном контексту којисесводена једноставна рачун, решавање једначина, мерење, цртање и рад са подацима. Разуме основне писане и усмене математичке комуникације.

Средњи ниво

Примењује математичке концепте, процесе и вештине у различитим ситуацијама. Бира оптималну начинерешавања проблема користећи нумеричке, алгебарске и геометријске методе. Анализира податке користећи основне статистичке методе. Разуме захтев сложенијих математичких задатака и решава их. Одговарајућим математичким појмовима и симболима саопштава своје ставове.

Напредни ниво

Бира математичке поступке за решавање проблема и доноси закључке. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да примени математичка знања у анализи сложених природних и друштвених појава. Разуме и користи формални математички језик. Уме да критички дискутује о добијеним резултатима и анализира их.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржај	Међупредметна компетенција
-Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које сесеку) -Угао, врсте углова -Троугао, врсте троуглова -Кружница и круг -Правоугаоник и квадрат	трећи	Ликовна култура Композиција (орнамент - традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија)	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење времена (деценија, век, секунд)	трећи	*Природа и друштво Мој крај (Оријентација у простору и времену) *Српски језик Глаголи у означавању времена (прошлост, садашњост, будућност)	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење и мере	трећи	Српски језик Скраћенице – јединице мере	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Бројеви прве хиљаде	трећи	Српски језик Писање бројева словима; писање датума на више начина	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење времена (секунд)	трећи	Природа и друштво Коришћење часовника	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење дужине	трећи	*Физичко и здравствено васпитање Атлетика *Природа и друштво Текуће воде	-Компетенција за целоживотно учење -Брига за здравље

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ПРИРОДА И ДРУШТВО**РАЗРЕД:** Трећи**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:** 72**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:** 2**ЦИЉ:** . (изучавања предмета у датом разреду) учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- именовање основних географских објеката; - сналажење и оријентација у простору; - развијање одговорног односа према себи и окружењу и упознавање са производним и непроизводним делатности људи и њихова међузависност; - развијање основних појмова о непосредном природном и друштвеном окружењу и њихово повезивање -- проширивање знања о саобраћају;	- идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају;	Природа, човек, Друштво Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења Рељеф у мом крају Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот) - Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност - Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност - Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла	Уочавањем, показивањем Партиципативне методе, решавање проблем ситуације, кооперативне методе, амбијентално учење, интерактивне методе, корелација са другим предметима, развојна настава, проблемска настава, диференцирана настава, активна настава, увођењем у самостално коришћење различитих извора знања ... - демонстрација - амбијентална настава	организује наставни процес; уређује простор за учење; креира стимулативну средину за учење; израђује дидактички материјал; мотивише ученике на активно учешће у настави; подстиче ученике научење,	– Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика); – Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; – Описивање – вербално или ликовно изражавање споља-шњих и унутрашњих запажања;

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-препознавање основних својстава воде и облике њеног појављивања у природи; - разумевање промена које настају при загревању и хлађењу ваздуха; - разликовање временских прилика и њиховог значаја -разумевање да сунчева светлост и топлота имају значајну улогу за живи свет; -упознавање карактеристика животних заједница, биљни и животињски свет; -препознавање основних својстава земљишта; - уочавање повезаности животних заједница и улоге човека у очувању природне равнотеже;	-разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и вакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; -очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; -наводи значај заштите животних заједница – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини;	-Течно, гасовито и чврсто стање воде. -Кружење воде у природи -Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха) -Мерење температуре воде, ваздуха и тела -Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: - Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; -Водене животне заједнице: баре, језера и реке -Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница Значај и заштита вода и водених животних заједница Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима	-прикупљање материјала -решавањем укрштеница, асоцијација,ребуса -попуњавањем табела -експериментисањем - огледи које изводи сам ученик; -употребом прибора за извођење огледа -интерактивном методом од рада у пару до тимског рада -кооперативном методом кроз повезаност са одређеним животним ситуацијама -коришћењем уџбеника -истраживачким задацима -читањем научно-популарних текстова -коришћењем интернета и шематских приказа -сакупљањем и прављењем, збирки - реализацијом наставе у природи - осмишљавањем и реализацијом мини-пројеката - коришћењем слика.шематских и табеларних приказа	даје упутства о техникама учења врши избор методичких поступака -планира програмске садржаје и облике рада -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -координира	-посматрају -именују -описују -играју -прате -цртају -истражују -слушају -бележе -разликују -повезују -изводе огледе -експериментишу - постављају питања

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-препознавање заразних болести и начин заштите -упознавање главних страна света и начина оријентације у простору -упознавање са картом плана насеља -упознавање са географском картом Србије -препознавање временских одредница; именовање ближе и даље прошлости; - препознавање трагова прошлости, културе наслеђа и материјалне и духовне традиције; - упознавање знаменитих људи нашег краја;	– примени поступке (мере) заштите од заразних болести; -се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; -користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; – прикупи и представи податке о прошлости породице и краја;	Начини преношења и мере заштите од заразних болести(грип,заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње(крпељи, вашке) Оријентација у простору и времену -Главне стране света -Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије”перспективе -План насеља -Географска карта Републике Србије: картографске боје, карто-графски знаци) -Мој крај на географској карти Републике Србије Временске одреднице (датум, година, деценија и век) Прошлост Историјски извори (материјални, писани и усмени) Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају - Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја Начин живота данас и у прошлости – занимања,одевање, исхрана, дечије игре	-коришћењем интернета и шематских приказа -демонстративном методом (слике, видео и звучни записи) -коришћењем уџбеника -истраживачким задацима решавањем укрштеница, асоцијација,ребуса,мозгал ица, пригодним текстовима, наставним листићима -методом рада на тексту -истраживачком методом -илустративном и методом откривања -прављењем паноа и плаката - решавањем укрштеница, асоцијација,ребуса,мозгал ица - реализацијом наставе у природи - осмишљавањем и реализацијом мини-пројеката -излетима -коришћењем интернета и шематских приказа - посета музеја -прикупљањем материјала из прошлости и прављењем збирки -прављење албума	-врши избор методичких поступака -планира програмске садржаје и облике рада -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-посматрају -именују -описују промене -прате -цртају -истражују -бележе -сакупљају -слушају -посећују -разликују -повезују нова знања са већ стеченим - упознавање основних облика рељефа и површинских вода у насељу и околини -посматрају са усмереном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу -описују - вербално или ликовно изражавају

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-упознавање са појмом кретања и врстама кретања -уочавање зависности облика тела са брзином кретања -упознавање са изворима светлости -појам сенке -препознавање звукова кретања у природи; -упознавање са материјалима, њиховим својствима -упознавање са карактеристикама течности	-повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – разликује повратне и неповратне промене материјала; – уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина;	Кретање -Кретање тела по путањи (праволинијско и криволинијско) -Утицај јачине деловања на пређено растојање тела - Дејство Земљине теже – падање тела Утицај облика тела на брзину падања -Извори светлости (природни и вештачки) -Како настаје сенка –облик и величина сенке -Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи - Звук као информација Заштита од буке Материјали Промене материјала: повратне (истезање,савијање,ширење/скупљање; испаравање, кондензовање,топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање) -Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детергент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна	-експериментисањем - огледи које изводи сам ученик; -изводи експеримент -игра се -експериментише -пева -свира -истраживачком методом -прикупљањем предмета од различитих материјала -прављењем паноа и плаката - решавањем укрштеница, асоцијација,ребуса,мозгалица -коришћењем интернета и шематских приказа -употребом различитих материјала експериментише -методом рада на тексту	-поставља питања и подпитања - води педагошку документацију -ствара проблем ситуације -стимулише и анимира -мотивише ученике -подржава и развија интересовања ученика -процењује и оцењује њихова напредовања организује наставни процес; уређује простор за учење; креира стимулативну средину за учење; израђује дидактички материјал; мотивише ученике на активно учење у настави; подстиче ученике на	-групишу и уочавају сличности и различитости -прате -истражују - сарађују са друговима - процењују - илуструју -учествују у радионичком раду -посматрају -прате - експериментишу -описују -истражују -практикују -групишу -одабирају -раде на истраживачким домаћим задацима -упоређују и класификују материјале

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-схватање особине воде као течности -упознаје са топлотном проводљивошћу материјала -научи појам , значај рециклаже - схвати међусобни утицај човека и окружења, утицај на здравље и живот кроз правила понашања	-зна да је вода растварач -схвата узроке брзине растварања материјала – одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; – објасни како рециклажа помаже очувању природе; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); – повеже резултате рада са уложеним трудом	-Вода и друге течности као растварачи -Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања -Топлотна проводљивост материјала -Значај рециклаже - Разврставање отпада од пластике, стакла,папира, метала -Рационална потрошња - Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју	-експеримент -читањем научно-популарних текстова -извођењем огледа -сакупља , селекује различите материјале и предмете -прави од рециклираног материјала -демонстративном методом -коришћењем уџбеника и радних листова -истраживачким задацима решавањем укрштеница, асоцијација,ребуса,мозгалица и загонетки -посета парка у току различитих годишњих доба	учење, размишљање, на постављање питања и активно учествовање; развија идеје ученика; усмерава и мотивише на решавање проблема; даје упутства о техникама учења -поставља питања и подпитања - води педагошку документацију -ствара проблем ситуације -стимулише и анимира -мотивише ученике	-испитују својстава и особина -прате -посматрају -процењују -користе часовник -представљају -разликују -оријентишу помоћу Сунца -цртају -читају -упоређују

Кључни појмови садржаја: крај, човек, животне заједнице, оријентација у времену и простору, прошлост краја, кретање, материјали.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржај	Међупредметна компетенција
Биљке као део живе природе	трећи	Српски језик „Песма о цвету“, Бранко Миљковић	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Воде нашег краја	трећи	Српски језик „Река речи“, Милисав Мијовић	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Животиње као део живе природе	трећи	Српски језик „Лав и бик“	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Животиње као део живе природе	трећи	Српски језик „Вук и јагње“	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, естетичка компетенција
Кружење воде у природи	трећи	Српски језик „Лед се топи“, Александар Поповић	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Временске одреднице	трећи	Математика Мерење и мере	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу
Сналажење у насељу, план насеља	трећи	Математика Дуж, полуправа и права Мерење дужине	Компетенција за учење, комуникација, сарадња
Кретање	трећи	Ликовна култура Композициј и покрет у композицији	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу
Значај неживе природе за жива бића	трећи	Ликовна култура Колаж од лишћа , цвећа	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Сенка	трећи	Ликовна култура Дејство светлости на карактер облика Природна и вештачка светлост, силуета , сенка	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Прошлост	трећи	Ликовна култура Орнамент као део наше традиције	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Оријентација у простору	трећи	Ликовна култура Предео пејзаж	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Ми у саобраћају	трећи	Ликовна култура Знакови и симболи	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Обрада материјала	трећи	Ликовна култура Обликовање материјала	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетичка компетенција

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржај	Међупредметна компетенција
Живот некад и сад	трећи	Музичко „Химна Светом Сави“	Компетенција за учење комуникација, сарадња
Занимања људи у мом крају	трећи	Музичко „Рибар“	Компетенција за учење комуникација, сарадња
Звуци у природи	трећи	Музичка култура „Септембар“	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Кретање производи звук	трећи	Музичка култура Нотна трајања	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Правила понашања	трећи	Грађанско васпитање Подстицање развоја самосвести, самопоштовања и уважавања других Развијање и неговање основних људских вредности	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, одговорно учешће у демократском друштву
Која су наша права и обавезе	трећи	Грађанско васпитање Упознавање дечијих права и активно учествовање у њиховом остваривању	Компетенција за учење комуникација, сарадња
Кретање	трећи	Физичко Бацање лоптица удаљ	Компетенција за учење комуникација, сарадња
Кретање	трећи	Физичко Брзо трчање са променом места из различитих положаја	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, одговорно учешће у демократском друштву
Начини преношења и мере заштите од заразних болести	трећи	Физичко Лична хигијена и хигијена здравља - предавање изичко	Компетенција за учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, одговорно учешће у демократском друштву

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА (УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ):

Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа ученика у току савладавања школског програма. Оцењивање је континуирана педагошка активност којом се исказује однос према учењу и знању, подстиче мотивација за учење и ученик оспособљава за објективну процену сопствених постигнућа и постигнућа других ученика и развија систем вредности. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним

оцењивањем. Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи

повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.

Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа и практичног рада, а у складу са програмом предмета.

Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима, збирке одабраних ученикових продуката рада - портфолија, у складу са програмом предмета.

Постигнуће ученика из практичног рада, огледа, лабораторијске и друге вежбе, уметничког наступа и спортске активности оцењује се на основу примене учениковог знања, самосталности, показаних вештина у коришћењу материјала, алата, инструмената и других помагала у извођењу задатка, као и примене мера заштите и безбедности према себи, другима и околини, у складу са програмом предмета. У првом разреду основног образовања и васпитања закључна оцена и зобавезних, обавезних изборних, изборних и факултативних предмета јесте описна иутврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу описних оцена о развоју и напредовању ученика у току савладавања програма предмета. На почетку школске године наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, предмета, модула или теме, која су од значаја за предмет (у даљем тексту: иницијално процењивање). Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: Трећи

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2

ЦИЉ (изучавања предмета у датом разреду): Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- Упознати могућност стварања у новим материјалима. -Развијање маште, креативности и спретности у раду. - Упознавање са припремом материјала за коришћење. - Информисање ученика о неким иновативним материјалима. - Мотивисање да експериментишу са материјалима.	-поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију;	МАТЕРИЈАЛИ Својства материјала Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца) Из глед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре Технике Однос материјала, ликовне технике и идеје Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке исенила, грнчарија, дуборез, гравуре) Значај рециклирања, уметничка рециклажа	Практично вежбање; интерактивно учење; амбијентално учење; учење путем открића; учење путем решавања проблема; учење у мулти-медијалној учионици; демонстративна; илустративна; посматрање; разговор; анализа; синтеза; метода писаних радова	Подстиче ученике на истраживање, креативан рад и стваралаштво -разговара са ученицима о материјалима -усмерава, мотивише, помаже у раду -Подстиче ученике да гледају и уочавају материјале и могућности за њихово коришћење	запажају -откривају -разликују -повезују -истражују -закључују -примењују -групишу - учи искуствено -решавају задатке -цртају -сликају -обнављају -утврђују -систематизују -играју

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- оспособљавање ученика да ликовним путем представе текст. - развијање дечје маште и креативности - оспособљавање ученика да ликовним путем представе фотографију - оспособљавање ученика да ликовним путем представе причу	Изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; Користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; Протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; Укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким дели- ма и традицији различитих народа; Изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;	СПОРАЗУМЕВАЊЕ Говор тела Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације -Тумачење визуелних информација Визуелне карактеристике би- лјака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње - -Пејзаж, портрет, аутопортрет Слика, текст, звук Кратки анимирани филмови, рекламе, билбор- ди Лепо писање – плакат, позивнице, честитке	- креативном игром материјалима (кликер,канал) - на интегрисаним часовима или у корелацији са часовима физичког и здравственог васпитања - коришћењем анимираног филма или стрипа - ученичким радovima и репродукцијама уметничких дела	- прича (чита) причу - наводити ученике да решавају постављене асоцијације - користи фотографију, текст, као повод за разговор мотивише ученике на рад, прати их,врши анализу	- откривају решења - обнављају - утврђују - систематизују - посматрају - истражују - експериментиш у - праве печате и симболе - слободно исказује мишљење - маштају
-Упознавање ученика са појмом компоновање у уметности – састављање делова у целину. Композиција је битан елемент у ликовној уметности. - Развијање смисла за индивидуално решавање ликовног проблема.	Распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; Разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, умет- ничких и ученичких радова, уважавајући различитости;	КОМПОЗИЦИЈА Композиција Дводимензионалне и тродимензионалне компози- ције, организација композиције, равнотежа Орнамент Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија	-разговарају о отвореном и затвореном про- стору у којем су изложена уметничка дела - применом разних ликовних техника - изразом.иницијал а, честитки, шаљивих слова,корица омиљени књига	-прати и помаже у раду - Упознаје предзнања ученика, Мотивише, Задаје истраживачке задатке, Прати рад ученика, Проверава стечена знања, Поставља питања, Записује, Води дијалог, Пружа помоћ и подршку	- откривају решења - обнављају - утврђују - систематизују - посматрају - истражују - експериментишу - слажу - граде и склапају - обликују

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-уознавање ученика да се скулптуре израђују од различитих материјала -уознавање са основним елементима урбанизма - стицање искуства о оплемењивању животног и радног простора -уознавање ученика са природним и вештачким материјалима -развијање дечје маште и креативности - опажање кретања у простору -повезивање научених појмова са садржајима из света око нас и физичког васпитања -развијање љубави према позоришту -учествовање у презентацији својих и туђих радова	Учествоје у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; Разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити	ПРОСТОР Облици у простору Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати) Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, играцама Кретање Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима	- разговором о карактеристикама појединих амбијената - (амбијент учионице, кухиње, улице, аутобуске станице, игралишта...) - коришћењем ученичких искустава извући посебне детаље о неком препознатљивом амбијенту -уознавањем музеја (изгледом, локацијом, експонатима, активностима...) - демонстрацијом -практичним радом -драматизацијом текстова(ликови из дечје драмске литературе) - ученичким радовима и репродукцијама уметничких дела - посетом цркви, пећини	-подстицати ученике у изради сценског простора неког амбијента, -повезује садржаје са наставом књижевности, светом око нас, физичким васпитањем -мотивише ученике на рад, прати их, врши анализу	- откривају решења - обнављају - утврђују - систематизују - посматрају - истражују - експериментишу у - слажу - граде и склапају - обликују

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју.

Основни ниво

На основном нивоу ученик има следеће компетенције: Изражава своја осећања и идеје користећи основне технике визуелних уметности. Уме да пронађе изворе и информације потребне за креативан рад. Учествоје у школским и ваншколским активностима кроз стваралаштво у визуелним уметностима. Познаје вредност сопствене културе и културе других народа.

Средњи ниво

На средњем нивоу ученик има следеће компетенције: развија своја осећања и идеје користећи различите медије визуелне уметности. Развија интересовања и самостално проналази потребне информације. Активно учествује у школским и ваншколским активностима. Разуме специфичности различитих уметничких дисциплина. Уочава повезаност знања из различитих области или предмета. Разуме вредност сопствене културе и културе других народа.

Напредни ниво

На напредном нивоу ученик има следеће компетенције: развија и изражава своја осећања, идеје и ставове и адекватно користи различите медије визуелне уметности. Негује и развија своје склоности и интересовања за уметност. Самостално истражује изворе и информације потребне за креативан рад и решавање проблема. Осмишљава и учествује у тимским активностима које доприносе развоју и побољшању друштвене заједнице. Разуме специфичности као и сличности различитих уметничких дисциплина. Повезује знања из различитих области или предмета и примењује их у различитим животним ситуацијама. Свестан је вредности сопствене културе и културе других народа. Разуме универзални језик уметности.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик кроз предмет Ликовна култура развија стваралачке способности, индивидуалну креативност и естетску осетљивост.

Основни ниво

Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Ученик познаје најважнија уметничка дела из културног наслеђа свог и других народа, развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.

Средњи ниво

Ученик проналази и развија своје идеје истражујући природно и вештачко окружење, свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито ка средства комуникације.

Напредни ниво

Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду.

Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје.

Ученик праћењем културних догађаја постаје активна публика и/или учесник у јавном и културном животу заједнице и развија своје критичко мишљење.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет/саржај	Разред	Корелативни сарджаји	Међупредметна компетенција
Својства материјала	трећи	Природа и друштво Својства материјала	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Производи уметничких заната	трећи	Пројектна настава Стари занати	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Значај рециклирања, уметничка рециклажа	трећи	Природа и друштво Рециклирање	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Однос вербалне и невербалне комуникације	трећи	Српски језик Изражајно рецитовање	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Визуелне карактеристике биљака и животиња	трећи	Природа и друштво Основни делови биљака	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Слика, текст, звук	трећи	Музичка култура Слушање музике	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија	трећи	Математика Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Облици у простору	трећи	Математика Троугао, врсте троуглова Правоугаоник и квадрат	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција
Кретање Покрет и кретање у природи	трећи	Природа и друштво Кретање тела по путањи (праволинијско и криволинијско)	Компетенција за учење , комуникација, сарадња, естетичка компетенција

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ ИУЧЕЊА

У настави Ликовне културе исходи су процесни. Формулисани су тако да до краја разреда сви ученици могу да их достигну (у мањој или већој мери) уколико су радили разноврсне задатке од којих сваки циља више исхода.

Могуће елементизације процена напредовања и оцењивање постигнућа су:

- Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...);
- Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајање...);
- Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...);
- Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...);
- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...);
- Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);
- Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);

– Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...

Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка. На пример, када се уче временске одреднице ученици могу да обликују сат од картонских тањира, амбалаже за топљени сир, сламчица за сок... Неизоставни елементи за процењивање су разумевање концепта (мерења времена) и однос према раду, а наставник може да процењује и друге елементе, уколико је ученицима поставио јасне захтеве. На пример, да не копирају једни друге (у ликовном раду).

Самопроцена радова је вербална и писана, а захтеви се уводе постепено. Наставник прво тражи од ученика да усмено опише свој рад, а касније и да напише две до три реченице о свом раду.

Уколико наставник процени да су ученици спремни, може да користи прилагођену методу 3, 2, 1. У интегрисаној настави ученик на листићу пише: 3 ствари које сам научио/научила на часу, 2 примера која илуструју то што сам научио/научила и 1 ствар која ми није јасна или питање које бих поставио/поставила. Када се ученик ликовно изражава, може да напише на листићу: 3 ствари о којима сам размишљао током рада; 2 ствари које ми се свиђају на мом раду и 1 ствар коју бих променио или бих урадио другачије. На листићу се уписује име и презиме и назив рада, а листић се лепи на полеђину рада или се чува у блоку. Ученик не треба да наводи више од једне нејасноће или грешке, ни у случају када му ништа није јасно или сматра да је рад упропашћен. Издавање само једне нејасноће или грешке постепено оспособљава ученика да идентификује најважнији пропуст и да се фокусира на његово уклањање. Листићи за самопроцену омогућавају наставнику потпунију слику о напредовању ученика.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА**РАЗРЕД:** Трећи**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:** 36**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:** 1**ЦИЉ:** развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности; оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања; развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем уметничке традиције и културе свога и других народа.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања; - развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа; - повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и околина, животиње...); - стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука; - развијање критичног мишљења;	-описе своја осећања у вези са слушањем музике; -наведе особине тона; -текст; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -коментарише своје и туђе извођење музике	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ -Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика) -Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине -Музички дијалог(хор,гласихор,гласиинструмент,двагласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар) -Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу -Музичкаприча -Филмска музика -Музички бонтон -Музика и здравље -Дигитализација	- певањем по слуху самостално, у групи - слушањем музике различитог карактера - извођењем музичких игара - оспособљавањем ученикадаактивноучествујуу музичком животусвојеоколине.	-упознаје музичке способности сваког детета, храбри и подстиче ученике -Сагледава опште ангажовање и рад ученика, -води педагошку документацију	- певају (послуху), - слушају - свирају на децим инструментима - изводе децим народне игре, - изводе ритмичке вежбе, бројалице - опонашају звукове - импровизацијом, креирају једноставне пратње за бројалице -посматрају -певају -изводе музичке игре

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности; - певање и извођење одређених музичких модела; - неговање способности извођења музике певање , свирање); - препознавање различите тонске боје (гласове и инструменте), различита темпа, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената;	- опише своја осећања у вези са слушањем музике; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху песме различитог садржаја и карактера; - наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; - комуницира са другима кроз извођење музичких игара; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - изговара текст песме у ритму, уз покрет; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст - коментарише своје и туђе извођење музике; повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементим; - развој активног слушања и ритмичке меморије уз помоћ музичке приче.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ - Дидактичке музичке игре - Правилан начин певања - држање тела и дисање - Правилна дикција - Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера - Певање песама уз покрет - Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це</i>². - Певање и свирање песама из нотног текста - Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима - Инструментална пратња по слуху	- учешћем на приредбама - посетом концерата и културноуметничких манифестација - развијањем креативности ученика - Развијање способности изражавања звучним средствима (гласом или инструментом), - сарадњом са музичком школом „Петар Илић“	- Подстиче ученике за стварање - Храбри и подстиче ученика, - Сагледава опште ангажовање и рад ученика,	- праве дечије музичке инструменте у корелацији са ликовно културом - слушају - разговарају - описују - изводе разне звукове - изводе разне покрете - илуструју - записују - упознају

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и околина, животиње...); - развијање критичног мишљења;	-опише своја осећања у вези са слушањем музике; -примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; -пева по слуху песме различитог карактера и расположења; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; -коментарише своје и туђе извођење музике; -наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; -повезује почетне тонове песаме – модела са тонском висином; -свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара; -осмисли музички одговор на музичко питање.	-Певање и извођење музичких игара уз свирање на деčјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације -Свирање инструменталних аранжмана на деčјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука -Музички бонтон -Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке – пиано, форте, кре-шендо и декрешендо), тонске висине (од ce^1 до ge^1) -Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4 -Јединица бројања -Тактирање у 2/4 такту	- импровизацијом покрета - драматизацијом музичких дела - развијањем критичког мишљење - креирањем покрета покрета у групи и пару и у корелацији са физичким васпитањем -коришћењем деčјих инструмената за ритмичке вежбе	Развија естетски доживљај, машту и навике, Пева, Свира Ствара добру атмосферу води педагошку документацију	-слушају -разговарају -описују -изводе разне звукове -изводе разне покрете -илуструју -записују -упознају

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима; - развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности; - ангажовање у креирању ритмичке и музичке пратње и покрета уз музику коју певају или слушају - импровизовање ритмичких дијалога, слободно или на задати стих	– осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО -Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње -Музичка питања и одговори и музичка допуњалка -Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту) Кључни појмови садржаја: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.	- упознавањем вредних дела музичке уметности истицањем по требе за самосталним упознавањем музичких дела из области на родног и уметничког стваралаштва - слушањем музике у свакодневном животу и корелацијом са слободним активностима, ликовном културом и ЧОС-ом.	Припрема ученике за слушање дела Инспирисати ученике да уочавају важније елементе слушане композиције Сагледава опште ангажовање и рад ученика, Развија естетски доживљај, машту и навике Ствара добру атмосферу	-слушају -разговарају -описују -изводе разне звукове -изводе разне покрете -илуструју -записују -упознају

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

На основу музичког искуства у основној школи ученик ужива у музици и отворен је за различите уметничке садржаје. Користи музичко знање и вештине да изрази своја осећања, размишљања, ставове и на креативан и конструктиван начин остварује своје циљеве. Искуство и вештину у слушању и опажању приликом индивидуалног и групног музицирања примењује у комуникацији са другима. Музичка искуства подстичу ученика да разлике сматра предностима што користи у развијању идеја и сарадње. Користи знања о музици у разумевању савремених догађаја, историје, науке, религије, уметности и сопствене културе и идентитета. Развија критички однос према музици. Има одговоран однос према традицији свог народа и других култура.

Основни ниво

Ученик ужива у различитим музичким садржајима. Свестан је различитих утицаја музике на њега и улоге музике у друштвеним догађајима. Ученик разуме неопходност сарадње, међусобног подстицања и уважавања у заједничком музицирању и повезује ставове и искуства у свакодневном групном раду.

Средњи ниво

Ученик повезује музику са историјским, религијским, научним и осталим релевантним димензијама људског живота. Разуме везу између културног идентитета и музике. Ученик повезује музичка знања и вештине са различитим видовима сопственог изражавања. Учествоје у музичким активностима школе и заједнице.

Напредни ниво

Ученик разуме музичке стилове у односу на друштвена дешавања и има критички однос према музици. Креативно користи музичка знања, вештине и искуства у подстицању индивидуалног и групног изражавања и сарадње и презентована знања. Даје свој допринос у очувању традиције и културног идентитета путем музике.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик користи језик музике за изражавање својих осећања и идеја и за комуникацију са другима. Кроз познавање музичког језика и стилова ученик увиђа везу музике са догађајима у друштву и доприноси њиховом обликовању. Ученик истражује везу између музике и изражавања покретом.

Основни ниво

Ученик познаје језик музике и изражава се гласом, инструментом и покретом индивидуално и/или у групи. Ученик слушно препознаје основне карактеристике музичке уметности и развија естетску осетљивост.

Средњи ниво

Ученик користи различите музичке изражајне елементе у исказивању својих осећања и идеја и у комуникацији са другима. Слушно препознаје различите жанрове музичке уметности са посебним акцентом на аутентични музички фолклор.

Ученик у свакодневном животу примењује стечена музичка искуства и знања и истражује могућности ИКТ-а за слушање, стварање и извођење музике. Ученик комуницира покретом уз музику.

Напредни ниво

Ученик креативно примењује стечена музичка искуства у изражавању и представљању ставова и идеја и у комуникацији са другима. Уважава и истражује музичке садржаје различитих жанрова, стилова и култура. Доприноси очувању и развоју музичке културне баштине. Има критички став према музици. Повезује и користи музику са ИКТ-ом у стварању и презентовању знања. Прати и учествује у музичком животу заједнице.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет	Разред	Корелативни садржаји	Међупредметна компетенција
Природа и друштво	Трећи	Оријентација у времену	Одговорно учешће у демократском друштву Има позитиван и одговоран однос према учењу. Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе и односе између њих у светлу претходно стечених знања у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.
Српски језик	Трећи	Књижевност (садржаји школске и домаће лектире)	Рад с подацима и информацијама Користи податке из различитих извора и начине добијања података и на основу тога процењује њихову поузданост и препознаје могуће грешке уз помоћ наставника.
Грађанско васпитање	Трећи	Другарство , сарадња	Одговорно учешће у демократском друштву Има позитиван став према поштовању људских права и слобода.
Ликовна култура	Трећи	Сцена, илустрација	Естетичка компетенција Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања.
Физичко васпитање	Трећи	Игра, ритам, плес	Одговоран однос према околини Спознаје везу између квалитета животне средине и квалитета свог живота и разуме да се његова добробит и добробит заједнице и друштва огледа и у квалитету и одрживости његове околине.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА: На часовима музичке културе најбитније је развијање музичких способности и вештина. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка тумачењу. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**РАЗРЕД:** Трећи**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:** 108**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:** 3

ЦИЉ: Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- развијање и усавршавање основних физичких способности (снаге, покретљивости, издржљивости, брзине, координације) - увођење терминологије вежбања - упознавање ученика са правилима понашања на вежбалишту, њихово усвајање и примењивање - развијање свести о потреби чувања својих и туђих ствари; реквизита и справа које користе - указивање на значај вежбања и подстицање ученика да самостално вежба у слободно време - оспособљавање ученика да објективно вреднује и процењује како своја тако и постигнућа других	Ученик: - правилно држи тело; - правилно изводи вежбе обликовања; комбинује усвојену моторичку вештину у игри свакодневном животу; - придржава се правила вежбања - коригује сопствено држање тела на основу савета наставника - користи терминологију вежбања - поштује правила понашања на вежбалиштима - поштује мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању	I ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге са и без реквизита Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	Путем вежби обликовања (континуирани, понављајући метод), прилагођеним узрастним карактеристикама ученика Применом диференцираних облика рада, (дозирати вежбања у складу са могућностима ученика) Извођењем вежби: у различитом ритму, максималном брзином из различитих почетних положаја Трчањем, трчањем са убрзањем Применом елементарних и штафетних игара Вежбањем уз музику, плесом	Организије наставни процес, примењује диференциране облике рада, дозира вежбања у складу са могућностима ученика, примењује одговарајућу терминологију, информише ученике и презентује наставне садржаје, демонстрира, припрема реквизите и справе, стимулише и анимира, мотивише ученике, учествује у регулисању социјалних односа у одељењу, прати напредовање свих ученика и процењује њихова	Слуша, разговара, посматра, правилно држи тело, вежба – репродукује или решава проблем (изводи вежбе са и без реквизита; на справама и уз помоћ справа), трчи, вежба уз музику, плеше, учествује у елементарним и штафетним играма, поштује правила у игри

				постигнућа	
--	--	--	--	------------	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-учење моторичких вештина и њихова примена у свакодневном животу - обучавање и увежбавање: различитих врста трчања, технике скока удаљ и увис, бацања лоптица на различите начине -обучавање и увежбавање елемената спортске гимнастике -уознавање ученика са основним правилима Мини-рукомета, фудсала, игре Између четири ватре -обучавање и увежбавање: ритмичких састава са вијачом и лоптом; и народних кола - увежбавање и примењивање научених кретања у сложеним условима (полигон) -усавршавање кординационе способности ученика -побољшањеанаеробне издржљивости -проверавање физичких способности путем полигона као сложеног моторичког теста -навикавање ученика да током игре или такмичења уважавају све учеснике у игри, њихова постигнућа и међусобне разлике	Ученик: -правилно изводи вежбе, разноврсна и изведена кретања -комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу -одржава равнотежу у различитим кретањима -коригује сопствено држање тела на основу савета наставника - правилно подиже, носи и спушта терет -изводи кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу - изводи дечији и народни плес -препознаје лепоту покрета у вежбању -користи терминологију вежбања - поштује правила понашања на вежбалиштима -поштује мере безбедности током вежбања -одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима -примењује правила игре -навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа -прихвата победу и пораз као саставни део игре и такмичења -уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама -правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима -придржава се правила вежбања -вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању	II МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ 1) Атлетика Техника трчања Истрајно трчање Скок удаљ згрчком техником Бацање лоптице из залета Скок увис прекорачном техником 2) Спортска гимнастика Вежбе на тлу: вежбе и комбинације Прескоци и скокови Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди 3) Основе тимских, спортских и елементарних игара Између четири ватре Мини рукомет Фудсал – „мали фудбал” 4) Плес и ритмика Вежбе са вијачом Вежбе са лоптом Народно коло „Савила се бела лоза винова” Народно коло из краја у којем се школа налази 5) Полигони Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима	Путем различитих врста трчања, вежби на тлу, прескока, вежби у вису и упору, вежби равнотеже, одељенским такмичењима; применом предвежби; усвајањем правила тимских и спортских игара, организовањем игре на два гола, такмичењима	Организије наставни процес, примењује диференциране облике рада, дозира вежбања у складу са могућностима ученика, примењује одговарајућу терминологију, информише ученике и презентује наставне садржаје дајући тачна упутства и приказ вежби (демонстрира) припрема реквизите и справе, стимулише, анимира и мотивише ученике, учествује у регулисању социјалних односа у одељењу, прати напредовање свих ученика и процењује њихова постигнућа	Слуша, разговара, посматра, правилно држи тело, вежба-редпродукује или решава проблем, (трчи на различите начине, скаче удаљ и увис, изводи: вежбе на тлу, у вису и упору, вежбе равнотеже; примењује правила тимских и спортских игара, учествује у истим, такмичи се примењујући фер-плеј; изводи ритмичке саставе, игра, плеше, учествује у елементарним и штафетним играма), поштује правила у игри, примењује научно у свакодневном животу, свакодневно вежба

--	--	--	--	--	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-увођење терминологије вежбања -сагледавање важности и значаја здравља - очување и унапређивање здравља -уознавање са основним принципима правилне исхране -препознавање замора, оптерећења и умора -стицање знања и вештина у области одржавања личне и колективне хигијене -уознавање ученика са правилима понашања на вежбалишту, њихово усвајање и примењивање - развијање свести о потреби чувања својих и туђих ствари; реквизита и справа које користе - указивање на значај вежбања и подстицање ученика да самостално вежба у слободно време -уознавање ученика са основним правилима Мини-рукомета, фудсала, игре Између четири ватре --навикавање ученика да током игре или такмичења уважавају све учеснике у игри, њихова постигнућа и међусобне разлике	Ученик: -прати промене у тежини и висини код себе и других -препознаје здравствено стање када не треба да вежба -примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама -уредно одржава простор у коме борави -користи здраве намирнице у исхрани -повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље -- поштује правила понашања на вежбалиштима	III ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА 1) Култура вежбања и играња Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Фудсала Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање „Ферплеј” (навијање, победа, пораз) Породица и вежбање Вежбање као део дневних активности 2) Здравствено васпитање Моје срце – пулс Дисање и вежбање Хигијена простора за вежбање Значај воћа и поврћа у исхрани Значај воде за организам и вежбање Поступање у случају повреде	Кроз све друге наставне области, уз практичан рад (мерење пулса, мерење фреквенције дисања, прављење јеловника здраве исхране, поступањем у случају повреде...), организовањем радионица, кроз едукативне игре које промовишу здравље	Организије наставни процес, примењује диференциране облике рада, дозира вежбања у складу са могућностима ученика, примењује одговарајућу терминологију, информише ученике и презентује наставне садржаје дајући тачна упутства и приказ вежби (демонстрира) припрема реквизите и справе, стимулише, анимира и мотивише ученике, учествује у регулисању социјалних односа у одељењу, прати напредовање свих ученика и процењује њихова постигнућа	Слуша,разговара, посматра, правилно држи тело, примењује научено у свакодневном животу (мери пулс, фреквенцију дисања, правилно се храни, уноси довољне количине воде пре, током и након вежбања, правилно поступа у случају повреда, свакодневно вежба

ОПШТЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Учењем наставног предмета физичко васпитање ученик стиче вештине и овладавањима и културним вредностима телесног вежбања, примењује их у свакодневном животу, новим и ванредним животним ситуацијама; разуме значај континуираног развоја физичких способности, разноврсних моторичких активности, утицај на здравље, здравље околине и квалитет живота. Сагледава да физичка активност и спорт омогућавају исказивање: личног идентитета, креативности, емоција, самопотврђивања и учешћа у тимском раду, као и да смањују негативне утицаје савременог живота на

здравље и социјално понашање. Јача свест о толеранцији, одговорности, поштовању правила и квалитетним комуникацијама. Активно учествује у развоју хуманих односа, односа према окружењу у оквирима локалних, регионалних, националних и ширих оквира.

Основни ниво

Ученик је оспособљен за вођење бриге о властитом здрављу и здрављу околине. Препознаје и разуме законитости утицаја физичког вежбања на телесни статус. Препознаје важност физичког вежбања, хигијене тела, исхране, простора и правила безбедности током вежбања. Критички просуђује о облицима насиља у физичком васпитању, спорту и рекреативним активностима.

Здравље околине

Са глобалном присутношћу и активношћу сваки појединац треба да призна своју одговорност према околини. Стално ћемо процењивати и побољшавати утицај на околину свих наших активности и кроз конкретне акције ћемо представљати добар пример како показати поштовање и бригу за околину.

Средњи ниво

Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапређивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободно време.

Напредни ниво

Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Учењем наставног предмета физичко васпитање ученик стиче вештине и овладава знањима и културним вредностима телесног вежбања, примењује их у свакодневном животу, новим и ванредним животним ситуацијама; разуме значај континуираног развоја физичких способности, разноврсних моторичких активности, утицаја здравље, здравље околине и квалитет живота. Сагледава да физичка активност и спорт омогућавају исказивање: личног идентитета, креативности, емоција, самопотврђивања и учешћа у тимском раду, као и да смањује негативне утицаје савременог живота на здравље и социјално понашање. Јача свест о толеранцији, одговорности, поштовању правила и квалитетним комуникацијама. Активно учествује у развоју хуманих односа, односа према окружењу у оквирима локалних, регионалних, националних и ширих оквира.

Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапређивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободно време.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржај	Међупредметна компетенција
Физичке способности	трећи	Српски језик Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i>	– Компетенција за учење, Комуникација Сарадња, Естетска компетенција
Атлетика	први други трећи	Математика Мерење дужине	– Компетенција за учење – Комуникација – Сарадња – Естетска компетенција
Плес и ритмика	трећи	Музичка култура „Савила се бела лоза“	– Компетенција за учење – Комуникација – Сарадња – Естетска компетенција
Штафетне и елементарне игре	први други трећи	Слободне активности Штафетне и елементарне игре	– Компетенција за учење – Комуникација – Сарадња – Естетска компетенција
Физичка и здравствена култура (исхрана, значај воде)	трећи	ЧОС Здравље на уста улази	– Компетенција за учење – Комуникација – Сарадња

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ ИУЧЕЊА

У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе *физичког и здравственог васпитања*, подједнако, континуирано прати и вреднује се:

- Ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у Физичком и здравственом васпитању који обухвата:
 - вежбање у адекватној спортској опреми;
 - активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања;
 - вежбање и играње у слободно време.
 - Приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), безреквизита.
- Постигнућа у моторичким вештинама.
- Индивидуални напредак ученика.

Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу. Код ученика ослобођених од практичног дела наставе прати се и вреднује:

 - познавање основних правила елементарних и спортских игара, основних здравствено-хигијенских правила вежбања и здраве исхране;

- учешће у ваннаставним активностима.

Праћење, вредновање и оцењивање ученика ослобођених од практичног дела наставе, врши се на основу посебног ангажовања у настави.

Праћење, вредновање и оцењивање ученика са инвалидитетом врши се на основу њиховог индивидуалног напретка.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Грађанско васпитање

Верска настава

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**РАЗРЕД:** Трећи**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:** 36**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:** 1

ЦИЉ: (изучавања предмета у датом разреду): наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-оспособити га да прихвата и уважава различитост других, своје и туђе потребе, -упутити их да знају које су институције брину о грађанима Упутити их на рад локалне заједнице, удружења грађана,	– својим понашањем показује да прихвата различитост других; – понаша се на начин који уважава сопствене и туђе потребе,права и осећања у свакодневним ситуацијама; – препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама,филмовима; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење,образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење;	Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу,узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници.	-подстицањем групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима -интервјуисањем -игровним активностима -учењем по моделу -учењем откривањем -методом разговора	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	- слушају - договарају -презентују -играју улоге -сарађују -играју интервјуисања -саопштавају -изражују -захваљују

--	--	--	--	--	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
-оспособити га да прихвата и уважава различитост других, своје и туђе потребе, -упутити их да знају које су институције брину о грађанима - схвати значај солидарности и реализује их, -упутити их да знају које су институције брину о грађанима	– препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру;	Равноправност мушкараца и жена. Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности Дечаца и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе. Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права.	- демонстративном и илустративном методом -методом разговора -учење кроз игру -кооперативном методом играњем улога развијати комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештина не насилне комуникације -методом разговора -техником активног слушања као начинима којима се може побољшати зајамна комуникација -искуственим учењем кроз размену у групи -кроз игру улога, ученици се учедаразлуче осећања и потребе	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	-цртају -разговарају -описују -играју асоцијација -представљају -илуструју слушају -разговарају -закључују -препознају -играју се - изражавају своје мишљење -посматрају -проверавају - комуницирају -играју се -имитирају

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
Оспособи их за активно учествовање у раду локалне заједнице или удружења, -оспособити га да прихвата и уважава различитост других, своје и туђе потребе,	препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима;	Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаки су, све девојчице су, сви Роми су) Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни	-разменом и драматизацијом - решавањем проблем ситуације -илустративном методом - уознавањемсаКонвенцијомодечјимправима - драматизацијом - решавањем проблем ситуације -методом разговора -демонстрирањемвредности које би требале бити усвојене -методом разговора	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	-слушају -разговарају -цртају -играју се -изражавају своје мишљење -слушају -цртају -играју се -описују -презентују

	некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства	надимци као вид дискриминације.			
--	---	---------------------------------	--	--	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- Упутити их на рад локалне заједнице, удружења грађана,	-Зна да је локална заједница место где могу остварити своја права. -описе на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;	Локална заједница. Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, уче- ствовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима.	-групним радом, договарањем и сарадњом са вршњацима и одраслима;	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	- активнослушају -описују -презентују -цртају -разговарају - учествују у евалуацији
-Упутити их на рад локалне заједнице, удружења грађана,	-Зна да је локална заједница место где могу остварити своја права. -описе на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;	Комуналне услуге. Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице- вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови,пијаце, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области обра-зовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине,безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници.	-групним радом, договарањем и сарадњом са вршњацима и одраслима; Демонстрративно методом Методом разговора	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	-слушају -разговарају -цртају -играју се -имитирају

--	--	--	--	--	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активност и ученика
Упутити их на рад локалне заједнице, удружења грађана, - схвати значај солидарности и реализује их, -оспособити га да прихвата и уважава различитост других, своје и туђе потребе	– наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; – заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру;	Наша локална заједница. Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана, Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље) Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глумим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима Лажна солидарност Разлика између саосећања, сажалења и солидарности Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца) Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције) Медији као подршка сол	групним радом, договарањем и сарадњом са вршњацима и одраслима; Демонстративно методом Методом разговора Амбијенталним учењем Учење путем открића групним радом, договарањем и сарадњом са вршњацима и одраслима; Демонстративно методом Методом разговора Амбијенталним учењем Учење путем открића	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	- слушају - договарају - презентују - играју улоге - сарађују - играју интервјуисања - саопштавају у - изражују - захваљују - слушају - договарају - презентују - играју улоге - сарађују - играју интервјуисања - саопштавају у - изражују

					-захваљују
--	--	--	--	--	------------

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- схвати значај солидарности и реализује их, -оспособити га да прихвата и уважава различитост других, своје и туђе потребе,	– заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру;	Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца) Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној зајед	групним радом, договарањем и сарадњом са вршњацима и одраслима; Демонстративно методом Методом разговора Амбијенталним учењем Учење путем открића	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује, сугеруше	- слушају - договарају -презентују -играју улоге -сарађују интервјуишу -саопштавају -изражују -захваљују
- оспособити их да осмисле добровољну хуманитарну акцију - схвати значај солидарности и реализује их,	– заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању - наведе неколико институција свомо окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце – испољава интересованост за сарадњу и учешће у групном раду;	Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници. Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ Одређивање циља акције Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, Начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, тексто-ви и сл Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл , прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло	групним радом, договарањем и сарадњом са вршњацима и одраслима; Демонстративно методом Методом разговора Амбијенталним учењем Учење путем открића	Дискутује, анализира, поставља проблем ситуације, мотивише, координира, подстиче, дискутује,	- слушају - договарају -прикупљају -презентују -играју улоге -сарађују - интервјуишу -саопштавају -изражују -захваљују

			сугерише	
--	--	--	----------	--

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ (подразумева повезаност у оквиру предмета и између различитих наставних предмета):

Предмет	Разред	Корелативни сарджаји	Међупредметна компетенција
Равноправност мушкарца и жене	трећи	Природа и друштво Живот некад и сад	Компетенција за учење Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву
Равноправност мушкарца и жене	трећи	Природа и друштво Сви имамо иста права	Компетенција за учење Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву
Равноправност мушкарца и жене	трећи	Природа и друштво Наше наслеђе	Компетенција за учење Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву
Солидарност	трећи	Српски језик „Свитац тражи пријатеља“, Сун Ју Ђин	Естетичка компетенција
Солидарност	трећи	Српски „Лав и бик“, по Д. Обрадовићу	Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама
Волонтирање	трећи	Српски „Прича о Раку кројачу“, Десанка Максимовић	Решавање проблема Дигитална компетенција

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ:ВЕРСКА НАСТАВА

РАЗРЕД: III

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1

ЦИЉ (изучавања предмета у датом разреду): Општи циљ изучавања верске наставе у трећем разреду: уочити да је Бог Отац створио свет из љубави и да га је створио да буде вечан.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
1)Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - мотивисање ученика за похађање верске наставе 2)Пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света - омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно - пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића - објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света - омогућити ученицима да увиде разлику између Бога и створене природе. 3) Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <i>Когнитивни аспект</i> - моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. - препознати неке елементе библијске повести о стварању света - моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести - моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву - моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом - моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу - уочити да је човек сличан Богу. - знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет	1)Увод-Упознавање са садржајем програма и начином рада 2)Бог ствара свет и човека- Појам Светога Писма као књиге откривења - Стварање невидљивог света- духовних сила - анђела - Библијско казивање о стварању света по данима - Стварање човека - Песма „Молитва“ Бранко Радичевић (песник се диви Божјем стварању и моли благослов...) - Прича „Паче“ А. Солжењичин 3)Бог нас воли-Прича „Шишарка“ или прича „Себични цин“ О. Вајлд (са правим крајем, кад се појављује Христос...) - Прича Св. Владике Николаја о томе како је Господ са Богородицом избавио пастира Давида из невоље (кад је заспао у пећини а змија му легла на груди...) А кад је одрастао Цар Давид је описао Богородицу и Христа у псалму - „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и	-обичајно-обредне радње везане за празнике -креативне слагалице -илустративна демонстративна- - одлазак у цркву - одлазак у природу - читање лектире (шљиве приче, песме, послови - амбијентална настава - Камп -Свита	-Мотивише ученике -Прати индивидуалне способности, интелектуалне и сазнајне промене код ученика. -Укључује ученике у литургијски живот. -Подстиче ученике, даје савете. -Уводи ученике у нове термине. -Јасно формулише проблеме и задатке	-Слушају излагање. -Бележе основне појмове. -Учествују у разговору. -Посматрају користе и практично примењују нова сазнања и појмове. -Учествују у литургији. -Овладавају задатим терминима на примерима.

- Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету - омогућити ученику да разуме да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет.	- препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету - увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу - увидети да Бог жели да свет постоји вечно;	облачку) - Јављање анђела Богородици - Јављање анђела Јосифу			
---	--	--	--	--	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
4)Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима - пружити ученицима основ за разумевање да природи и човеку вечно постојање дарује Бог -омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека са Богом - пружити ученицима основна знања о о Светоме Сави као нашем примеру служења. 5)Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови - представљају свет у малом - Ученицима пружити основ за разумевање разлога приношења Богу хлеба и вина на Литургији - пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целог света - омогућити ученицима да увиде да се на Литургији остварује спасење човека и света - ученицима пружити основ за разумевање да нас Христос толико воли да је дао свој живот за	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <i>Когнитивни аспект</i> - увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени - увидети различитост која постоји између Бога и створеног света - знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет - упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету - уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом - упознати садржај молитве Анђелу чувару - усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. - уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека - проширити своје знање о служењу Светог Саве Богу и нашем народу - уочити да нема љубави без служења ближњима - упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. - препознати да је Литургија захвалност Богу - уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове - уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом	- Сусрет Богородице и Јелисавете - Јављање анђела пастирима - Јављање анђела мудрацима - Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат - Молитва Анђелу чувару - Песма: „Анђели певају“. 4)Заједница Бога и света кроз човјека -Прича „ Три дрвета“(Ова прича је и Божићна и Васкршња) - Подизање задужбина – најзначајније задужбине Светог Саве и Светог Симеона Мироточивог - Јеванђељско казивање о Христовом служењу – праће ногу апостолима и Тајна вечера - Прича: Доброчинство – најлепши начин да постојиш, из књиге «Мали анђео», Н. Витошевић. 5)Литургија-преображени свет-Твар у Литургији – хлеб и вино - Песма“Како настаје хлеб“ Лидија Поповић - Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе... - Прича о удовичиној лепти - Велика Јектенија - Прича „Мудри чобанин“ Патријарх српски Иринеј Гавриловић (прича о причешћу) - Библијско казивање о васкрсењу Лазара - Казивање о женама мирносицама на Христовом гробу („Зашто тражите живог	-обичајно-обредне радње везане за празнике -креативне слагалице -илустративна демонстративна- - одлазак у цркву - одлазак у природу - читање лектире (шаљиве приче, песме, послови - амбијентална настава - Камп -Свита	-Мотивише ученике -Прати индивидуалне способности, интелектуалне и сазнајне промене код ученика. -Укључује ученике у литургијски живот. -Подстиче ученике, даје савете. -Уводи ученике у нове термине. -Јасно формулише проблеме и задатке	-Слушају излагање. -Бележе основне појмове. -Учествују у разговору. -Посматрају користе и практично примењују нова сазнања и појмове. -Учествују у литургији. -Овладавају задатим терминима на примерима.

нас и да је васкрсао да победи смрт за нас.	- увидити везу Литургије и спасења човека и света - проширити своја знања о празнику Васкрсења - увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење	међу мртвима“) - Васкршња прича „И жовотиње“ Зинаида Хипијус			
---	---	--	--	--	--

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
6) Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе - омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека - омогућити ученицима да разумеју да је човек позван од Бога да брине о природи - упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи - развијати код ученика скромност - установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: <i>Когнитивни аспект</i> - усвојити текст и мелодију песме „Буди ликујте“ - препознати личну одговорност за творевину - увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет - увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека - препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. <i>Афективни аспект</i> -- ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе. - бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; - развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи. - бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи - бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). - бити подстакнут да љубав препознаје као служење	6) Човек и природа-Поучне приче: - „Свети Власије благосиља животиње“ - „Игуман и медвед“ - „Необична лађа“ (Свети Елије и крокодил) - „Свети Серафим и медвед“ - Песма „Радуј се“ М. Одаловић - Израда иконе - Израда стрипа	-обичајно-обредне радње везане за празнике -креативне слагалице -илустративна демонстративна- - одлазак у цркву - одлазак у природу - читање лектире (шаливе приче, песме, послови - амбијентална настава - Камп -Свита	-Мотивише ученике -Прати индивидуалне способности, интелектуалне и сазнајне промене код ученика. -Укључује ученике у литургијски живот. -Подстиче ученике, даје савете. -Уводи ученике у нове термине. -Јасно формулише проблеме и задатке	-Слушају излагање. -Бележе основне појмове. -Учествују у разговору. -Посматрају користе и практично примењују нова сазнања и појмове. -Учествују у литургији. -Овладавају задатим терминима на примерима.

	- знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим.				
--	--	--	--	--	--

Кључни појмови: позитиван став, вештине, одговорно учешће, равноправност различитих заједница, традиција и културни идентитет, култура, еко-култура, живљење, критички, злоупотреба, комуникација, усмена, писана, телефоном, путем интернета, активно, неговање, дијалог, критички, хумано, толерантно.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ (подразумева повезаност у оквиру предмета и између различитих наставних предмета):

Предмет	Разред	Корелативни сардјаји	Међупредметна компетенција
Математика	III	Природни бројеви	Компетенција за учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција
Природа и друштво	III	Жива и нежива природа.	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према околини Сарадња
Музичка култура	III	Светосавска химна	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Сарадња

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА (УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ):

Из изборних предмета прописаних Законом, односно предмета верска настава и грађанско васпитање ученик се оцењује описно на основу остварености циљева, постигнућа и ангажовања. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Оцењивање се врши описном оценом и то:

- Истиче се;
- Дobar;
- Задовољава;

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;

- посматрање понашања ученика.

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Дигитални свет

Час одељењског старешине

Ваннаставне активности

Допунска настава :

**Математика*

**Српски језик*

Екскурзија

Настава у природи

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Дигитални свет

РАЗРЕД: Трећи

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1

ЦИЉ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Циљеви учења	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
Развијање дигиталне компетенције ученика и откривање занимљивости света рачунара и дигиталних технологија; Повезивање познатог и непознатог; Учење помоћу примера; Коришћење информационих технологија Комбиновање конвергентног (логичког) и дивергентног (стваралачког) мишљења; Коришћење технологије у свакодневном животу и учењу Развијање критичког мишљења Поштовање туђе	- уноси текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; - селекује и измени (обрише, дода) текст; - именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; - допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; - именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; - објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; - осмисли кључне	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО Унос краћег текста помоћу физичке и виртуелне тастатуре (функције Shift, Enter, Space bar, Caps Lock, Delete, Backspace тастера). Селековање и основно едитовање текста (брисање, додавање). Чување текстуалног документа, именовање и поновно отварање. Додавање текстуалног објашњења на слику, чување, именовање и поновно отварање. Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге	Дијагностиковањем степена знања и вештине у руковању дигиталним уређајима; Планирањем активности које одговарају теми тј. циљу; хеуристички разговор; демонстрацијом приступања интернету; критичким односом према резултатима претраге избором материјала и метода рада	Припрема, планира, остварује наставу, креира ситуацију, разговара (води хеуристички разговор, поставља питања), подстиче рад ученика, демонстрира	Процењује, групише, практикује, користи дигитални уређај, експериментише, истражује, сакупља, ствара, игра се, практично примењује знања, мобилише своја постојећа знања и искуства

интелектуалне својине	речи на основу којих ће на интернету тражити потребне	одабрани и рангирани; критички однос према резултатима претраге).			
-----------------------	---	---	--	--	--

Циљеви учења	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
Јачање компетенције (дигиталне писмености) за: безбедно и правилно	дигиталне садржаје; - објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; - објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; - објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; - наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;	Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу у чијој је основи вештачка интелигенција. БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА Дигитални углед. Усклађеност дигиталних садржаја са узрастом	Развијањем вештина дигиталне писмености:	Указује на потребу неговања здравих навика демонстрира и,	Процењује, групише, практикује, користи дигитални уређај,

коришћење дигиталне	- одабира дигиталне	корисника.	претраживањем и	заједно са	експериментише,
---------------------	---------------------	------------	-----------------	------------	-----------------

Циљеви учења	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
технологије и интернета, заштиту своје приватности на интернету, разумевање о томе шта су штетни садржаји и које су његове негативне последице; Разликовање неприхватљивог од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; Стицање знања о основним правилима за коришћење дигиталних уређаја ради очувања здравља и уочавање неких од здравствених ризика услед прекомерног или неправилног коришћења дигиталних уређаја; Оспособљавање ученика за примену стечених знања о правилној употреби дигиталних уређаја	садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; - препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; - направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; - означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава;	Дигитално насиље. Примерена комуникација у дигиталном окружењу. Израда личног плана коришћења дигиталних уређаја.	критичким процењивањем информација са интернета, комуникацијом путем дигиталних оруђа, креирањем дигиталних садржаја, решавањем проблема у дигиталном окружењу; грађењем позитивних ставова;гледањем кратких филмова; кроз радионице; кроз сарадњу са тимом за заштиту од насиља, дискриминације...	ученицима примени начине коришћења дигиталних уређаја на безбедан начин по здравље; Указује на здравствене ризике; Указује на опасности интернета; Формира вредносне ставове код ученика у комуникацији; Указује на безбедан начин коришћења диг.уређаја	истражује, сакупља, ствара, игра се, практично примењује знања, мобилише своја постојећа знања и искуства

--	--	--	--	--	--

Циљеви учења	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
Разумевање начина функционисања дигиталних уређаја Решавање једноставних проблема у оквиру програмских циклуса Откривање грешака у алгоритму/ програму примереномузрасту	- решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); - утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; - уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; - решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; - наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно);	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА Осмишљавање алгоритама са гранањем који води до решења једноставног проблема. Оператори поређења и аритметички оператори. Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Уочавање и исправљање грешака у програму.	Представљањем алгоритма/програма, примереног узрасту, који садржи понављање; приказивањем алгоритма/програма који садржи понављање, али и грешку	Припрема, планира, остварује наставу, креира ситуацију, разговара (води хеуристички разговор, поставља питања), подстиче рад ученика, демонстрира	Процењује, групише, практикује, користи дигитални уређај, експериментише, истражује, сакупља, ствара, игра се, практично примењује знања, мобилише своја постојећа знања и искуства

	- наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; - примени блокове				
--	--	--	--	--	--

Циљеви учења	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
	оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; - објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.				

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ

Предмет	Разред	Корелативни сарджаји	Међупредметна компетенција
Природа и друштво	III	Коришћење рачунара како би пронашао одговарајуће изворе информација: текстове, слике, фотографије...	• Дигитална компетенција • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Компетенција за учење • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Одговоран однос према здрављу • Предузимљивост и оријентација ка предузетништву • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву
Ликовна култура	III	Споразумевање	
		Композиција (орнамент)	
		Простор (оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама)	
Музичка култура	III	Извођење музике (Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од с до с2; Свирање инструменталних аранжмана на децјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука)	
		Слушање музике (Филмска музика, дигитализација)	
Математика	III	Решавање проблемских задатака	
Физичко и здравствено васпитање	III	Елементарне игре	
		Вежбе обликовања	

Српски језик	III	Слушање узорног читања, рецитованја глумаца
		Читање текстова са интернета

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују удругим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

- **самопроцена:** програм наставе и учења очекује да ученици објасне нпр. начин функционисања једноставних алгоритама (укључујући и оне које су сами креирали), тестирају их, а затим откривају и исправљају грешке у њима. Неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

- **вршњачка процена:** ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.);

- **отворена питања:** знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретних концепата. Питања која почињу са „*Зашто*” или „*Како*” посебно су корисна: *Зашто није добро да чашу са слатким пићем држиш поред дигиталног уређаја? Како ради твој алгоритам? Зашто је потребно да водиш рачуна о дужици времена које проводиш у раду са дигиталним уређајем?* итд.;

- **Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам:** коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа. Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА: ЧОС**РАЗРЕД: III****ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36****НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ (изучавања предмета у датом разреду): ° развијање толеранције према разликама у мишљењу, ставовима, особинама, расној и другим различитостима;

- ° подстицање социјалних односа;
- ° развијање комуникацијских способности и развој стилова понашања у којима се негују демократски односи у школи;
- ° упознавање ученика са врстама права ; повезивање права; сукоб права; посматрање права из различитих углова; одбрана права;
- ° упознавање анатомских и физиолошких промена у пубертету;
- ° упознавање и разумевање односа међу половима;
- ° упознавање са основним карактеристикама болести зависности и начинима превенције истих.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активност и ученика
- развијање толеранције према разликама у мишљењу, ставовима, особинама, изгледу, расној и другим различитостима, - подстицање социјалних односа; развијање комуникацијских способности и развој стилова понашања у којима се јачају демократски односи у	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: По завршетку трећег разреда ученик ће имати развијеније социјалне односе, облике понашања и особине као што су: - ангажованост - самосталност - кооперативност - креативност - задовољство ученика на часу - истицање позитивног потенцијала код ученика - похвале - самоевалуација Развијање комуникативних способности сарадње и конструктивног решења сукоба - Друг другу - Учимо на примерима - Како учимо, радимо, помажемо	- Договор о узајамним очекивањима и потребама - Односи у одељењу- толеранција и уважавање - Слични смо, а различити	Учење по моделу, кооперативно, интерактивно, искуствено учење; групни, индивидуални и фронтални рад; игра, интерактивне радионице	Активно слуша, води, организује, комуницира, разуме, подстиче, охрабрује, подстиче самокритичност, самоодговорност...	Активно слуша, сарађује, комуницира, игра улоге, изражава своје мишљење, презентује цртеже, подражава, уживљава се...

школи; - упознати ученике са врстама права; повезивање права, сукоб права. - посматрање права из различитих углова; Одбрана права;	- Треба знати помагати - Како да негујемо другарство и пријатељство - Школа без насиља - Вређање и непожељно понашање Активности везане за упознавање конвенције о правима детета - Конвенција о правима детета - Занемаривање и злостављање - Сарадња са Црвеним крстом				
Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- упознати анатомске и физиолошке промене у пубертету, - односи међу половима; - упознавање са основним карактеристикама болести зависности и начинима превенције истих;	Пубертет - Сарадња са супротним полом, - Значење развоја, сазревања личности, - Психоемотивни чиниоци, развојне карактеристике у пубертету; Ризична понашања - Од радозналости до зависности, - Основни појмови о дрогама, - Фактори ризика за настанак болести зависности, - Превенција злоупотребе, - Све што знам о штетности никотина и алкохола;	- Договор о узајамним очекивањима и потребама - Односи у одељењу-толеранција и уважавање - Слични смо, а различити	Учење по моделу, кооперативно, интерактивно, искуствено учење; групни, индивидуални и фронтални рад; игра, интерактивне радионице	Активно слуша, води, организује, комуницира, разуме, подстиче, охрабрује, подстиче самокритичност, самоодговорност...	Активно слуша, сарађује, комуницира, игра улоге, изражава своје мишљење, презентује цртеже, подражава, уживљава се...

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ (подразумева повезаност у оквиру предмета и између различитих наставних предмета):

Предмет	Разред	Корелативни садржаји	Међупредметна компетенција
Природа и друштво	III	- Шуме - Ливаде и пашњаци - Знаменити људи мог краја - Сви имамо иста права - Саобраћај у завичају - Људска делатност	• Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Одговоран однос према здрављу • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња Дигитална компетенција

Ликовнакултура	III	- Поруке у слици - Колаж од лишћа, цвећа и фотографија - Плакат, билборд, реклама - Случајни ликовни односи – Позивам те на свој рођендан - Естетска анализа и процена уметничких радова	- // -
Музичкакултура	III	- ХимнаСветом Сави - Уметничка и - народнамузика - Песме које волимо	- // -
Грађанско васпитање	III	- У свету игара - Изненади пажњом - Изневерена очекивања - Пријатељство - Кућни ред школе - Лоша оцена - Демократија у разреду	- // -
Слободне активности	III	- Фестивал књиге - Светски дан детета – 5. октобар и Дечја недеља - Октобар- месец књиге - Треба знати помагати - Плешимо уз музику - Школска слава – Свети Сава - Дружење и радости на снегу - Ускрс – како га прослављамо - Чувајмо природу, природа ће	- // -

		чувати нас - Покажи шта знаш: Читање,рецитовање,певање - Дружење са природом ради очувања здравља	
Чувари природе	III	- Ливада под лупом - Рециклажа - Бука - Заштита угрожених биљака и животиња - Здравље је најважније	- // -
Физичко и здравственоваспитање	III	- Елементарне игре	- // -
Српски језик	III	- Листамо странице штампе за децу - Писање честитке за Нову годину - Причамо о празницима - Свети Сава као инспирација песника и приповедача - Листамо енциклопедије за децу и речнике - Извештавање са важног догађаја - Жеље за летњи распуст	- // -

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА (УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ):

Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа ученика у току савладавања школског програма. Оцењивање је континуирана педагошка активност којом се исказује односпрема учењу и знању, подстиче мотивација за учење и ученик оспособљава за објективну процену сопствених постигнућа и постигнућа других ученика и развија систем вредности. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се

формативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно проверавањепостигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.

Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа и практичног рада, а у складу са програмом предмета. Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима, збирке одабраних ученикових продуката рада - портфолија, у складу са програмом предмета.

Постигнуће ученика из практичног рада, огледа, лабораторијске и друге вежбе, уметничког наступа и спортске активности оцењује се на основу примене учениковог знања, самосталности, показаних вештина у коришћењу материјала, алата, инструмената и других помагала у извођењу задатка, као и примене мера заштите и безбедности према себи, другима и околини, у складу са програмом предмета.

У првом разреду основног образовања и васпитања закључна оцена и зобавезних, обавезних изборних, изборних и факултативних предмета јесте описна и утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу описних оцена о развоју и напредовању ученика у току савладавања програма предмета.

На почетку школске године наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, предмета, модула или теме, која су од значаја за предмет (у даљем тексту: иницијално процењивање).

Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВАН НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

РАЗРЕД: Трећи

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1

ЦИЉ је изражавање стваралачке способности ученика кроз друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
--------	--------------	---------	-------------------	-----------------------	--------------------

-Изражавање стваралачких способности кроз самостално литерарно стварање -Активно презентовање својих радова -Изражавање дечије маште кроз различите улоге и њихово деловање у различитим ситуацијама, времену и просторима користећи говор, али и друга средства изражавања као што су мимика, гест, покрет -Развијање способности за препознавање традиционалне, модерне и савремене уметности -Самостално изражавање и коришћење примерених техника и средстава -Неговање продуктивних способности, а мање репродуктивних	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -разликује песму и причу; пише писаним словима ћирилице, почиње реченицу великим словом и завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком;уме да употреби велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих) и назива места у којем живи;уме да напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре; препознаје главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у тексту -користи материјале, школске маказе и чврсти лепак следећи инструкције;обликује једноставне фигуре од пластелина поступком додавања; одреди положај облика у простору	Литерарно-рецитаторска активност Драмска активност Ликовна активност	-Кроз радионице – игру – -организовање представа -изложбе -базари -објављивање на сајту школе -кроз смотре стваралаштва -спортске сусрете дивергентно учење демонстрација - практично вежбање -кооперативно учење	Подстиче, охрабрује, организује, мотивише, иницира, анимира, прати, демонстрира, информише, промовише, пријатељско опхођење и сарадњу, искреност, отвореност, фер-плеј у поштовању правила и односима, контролише и сузбија агресивност, омогућава учешће свим ученицима, инсистира на самопревазилажењу. ..	Осмишљава, креира, изражава и представља своје идеје, мисли, осећања, размењује доживљај, комуницира, сарађује, уважава свој рад и рад друге деце...
---	---	---	---	--	---

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
--------	--------------	---------	-------------------	-----------------------	--------------------

активности				
Литерарно-рецитаторска активност	СРПСКИ ЈЕЗИК	III	-говорне и писмене вежбе (годишња доба и празници)	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција
Драмске активности	СРПСКИ ЈЕЗИК И ЛИКОВНА КУЛТУРА	III	-учење драмских текстова и израда сценских реквизита	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Сарадња
Ликовна активност	ЛИКОВНА КУЛТУРА, ПРИРОДА И ДРУШТВО И СРПСКИ ЈЕЗИК	III	-изражавање различитим ликовним техникама; -сликање биљем; -илустровање обрађених текстова	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција
Музичка активност	СРПСКИ ЈЕЗИК	III	-учење песама напамет	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција
Спортска активност	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	III	-штафетне и елементарне игре	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА:

Резултате рада ученика у оквиру ваннаставних активности треба учинити видљивим јер се на тај начин обезбеђује мотивација и задовољство учесника активности. Бројни су начини на који је могуће то остварити као што су: организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусрете и друго.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА-ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД: Трећи
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- упознавање функције заграде и редоследа извођења рачунских операција - решавање најједноставнијих текстуалних задатака - упознавање се усменим и писменим поступцима сабирања и одузимања у блоку бројева до 1.000 као и множења једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељења бројевима прве десетице - проширивање знања цифрама D и M чиме се омогућава записивање бројева до 1.000 римским цифрама. - развијање појма разломка увођењем разломака облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$).	- прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде - изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000) - израчуна вредност бројевог израза са највише три рачунске операције - одреди десетице и стотине најближе датом броју - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000) - реши једначину са једном рачунском операцијом - одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем - уочи и речима опише правило за настајање бројевог низа	1. Бројеви до 1000 - Бројеви прве хиљаде - Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак) - Множење и дељење - Римске цифре D, M - Решавање једноставнијих облика једначина и неједначина - Упоредивање разломака са једнаким именицима - Децимални запис броја са једном децималом	- писањем и читањем бројева. - упоређивањем бројева кроз математичке игре - усвајањем основних појмова везаних за рачунске операције: (сабирци, збир, плус, умањеник, умањилац, разлика, минус чиниоци, производ, множење; дељеник, делилац, количник, дељење) применом дидактичког материјала - диференцираним решавањем једноставних текстуалних задатака	Организовање индивидуализованог рада прилагођен сваком ученику у циљу његовог напредовања	- уочавају - повезују - закључују - решавају проблеме - пишу и читају бројеве - броје - упоређују - сабирају и одузимају - множе и деле

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности	Активности
--------	--------------	---------	-------------------	------------	------------

				наставника	ученика
-представљање узајамних положаја правих: паралелне праве и праве које се секу. -цртање помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - уочавање различитих углова на познатим геометријским фигурама - цртање правог угла помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - цртање квадрата и правоугаоника -одређивање обима геометријских фигура (троугла, квадрата, правоугаоника) без формула -неговање тачности и прецизности самосталности у раду -оспособљавање ученике за прецизност у мерењу -упознавање мера за мерење масе, времена дужине и запремине течности - претварање мерних јединица из већих у мање и обрнуто, као и претварање вишеименованих у једноименоване и обрнуто	– црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат – именује елементе угла – именује елементе правоугаоника, квадрата, троугла и круга – опише особине правоугаоника и квадрата -чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена -упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време)	2. Геометрија -Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које сесеку) -Угао, врсте углова -Троугао, врсте троуглова -Кружница и круг -Правоугаоник и квадрат 3. Мере и мерење -Мерење масе -Мерење времена -Мерење дужине -Мерење запремине течности	-коришћењем дидактичког материјала (жице, канап модели од папира...) -увежбавањем кроз задатке цртања правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи - Усвајањем односа између мерних јединица -Усвајањем и применом јединица за време у свакодневном животу	Организовање индивидуализованог рада прилагођен сваком ученику у циљу његовог напредовања	-цртају -уочавају -разликују -примењују -мере -процењују -посматрају -демонстрирају

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржај	Међупредметна компетенција
-Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које сесеку) -Угао, врсте углова -Троугао, врсте троуглова -Кружница и круг -Правоугаоник и квадрат	трећи	Ликовна култура Композиција (орнамент - традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија)	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење времена (деценија, век, секунд)	трећи	*Природа и друштво Мој крај (Оријентација у простору и времену) *Српски језик Глаголи у означавању времена (прошлост, садашњост, будућност)	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење и мере	трећи	Српски језик Скраћенице – јединице мере	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Бројеви прве хиљаде	трећи	Српски језик Писање бројева словима; писање датума на више начина	– Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење времена (секунд)	трећи	Природа и друштво Коришћење часовника	– Компетенција за учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција
Мерење дужине	трећи	*Физичко и здравствено васпитање Атлетика *Природа и друштво Текуће воде	-Компетенција за целоживотно учење -Брига за здравље

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА: Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК-ДОПУНСКА НАСТАВА**РАЗРЕД: ТРЕЋИ****ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36****НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ: Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из књижевности - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво - подстицање, неговање и вредновање ваннаставне активности (разне секције)	- чита са разумевањем различите текстове; опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - изнесе своје мишљење о тексту; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; - уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима);	КЊИЖЕВНОСТ - читање текста - тумачење текста	Практично вежбање; учење путем решавања проблема; учење у мулти-медијалној учионици; демонстративна; илустративна; посматрање; разговор; анализа; синтеза; метода писаних радова Путем диференцираних задатака, индивидуалан рад, практично вежбање, писани радови, текстуална метода	Објашњава, демонстрира, охрабрује, мотивише, подстиче, индивидуализује наставу	Игра се речима; вежба читање, писање, разговара о прочитаном, развија хигијенске, техничке и практичне навике везане за писање, моделује, примењује

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика - увежбавање и усавршавање гласног читања (правилно, логичко и изражајно) - разликовање и правилно изговарање појединих гласова у српском језику - развијање смисла и способности за правилно и течно усмено изражавање - примењивање стечаних знања у свакодневном животу, у свим облицима комуникације	– разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу; – поштује и примењује основна правописна правила;	ЈЕЗИК -граматика -правопис -ортоепија	Практично вежбање; учење путем решавања проблема; учење у мулти-медијалној учионици; демонстративна; илустративна; посматрање; разговор; анализа; синтеза; метода писаних радова Путем диференцираних задатака, индивидуалан рад, практично вежбање, писани радови, текстуална метода	Објашњава, демонстрира, охрабрује, мотивише, подстиче, индивидуализује наставу	Игра се речима; вежба читање, писање, разговара о прочитаном, развија хигијенске, техничке и практичне навике везане за писање, моделује, примењује

Циљеви	Исходи учења	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво, усмено и писмено изражавање; богаћење речника, језичког и слилског израза -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама	- учествујеуразговорупоштујућиуобичајенаправилакомуникације и пажљиво слушаговорника – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано) Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире)	Практично вежбање; учење путем решавања проблема; учење у мулти-медијалној учионици; демонстративна; илустративна; посматрање; разговор; анализа; синтеза; метода писаних радова Путем диференцираних задатака, индивидуалан рад, практично вежбање, писани радови, текстуална метода	Објашњава, демонстрира, охрабрује, мотивише, подстиче, индивидуализује наставу	Игра се речима; вежба читање, писање, разговара о прочитаном, развија хигијенске, техничке и практичне навике везане за писање, моделује, примењује

ОПШТЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Примењује основна знања о српском језику и основна начела тумачења књижевних дела; поштује књижевнојезичку норму и користи језик као низ стваралачких могућности у усменој и писаној комуникацији – обликује логичан и структуриран говорени и писани текст; чита, тумачи, упоређује и вреднује књижевне и неуметничке текстове из националне и светске културне баштине прикладне узрасту ученика; уме да изабере дела за читање према свом литерарном укусу; чува, негује и воли српски језик.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике. Разликује појмове књижевног и народног језика. Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и реченицама. Разуме значење речи из уџбеника, лектире и свакодневне комуникације и уме правилно да их употреби у одговарајућем облику и контексту. Говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање. Саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште. Користи оба писма, дајући предност ћирилици. Влада основним жанровима писане комуникације потребним за учешће у друштвеном животу. Примењује правописну норму у једноставним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа.

Разликује основне језичке групе у Европи и одређује место српског језика у породици словенских језика. Познаје основне етапе у развоју књижевног језика код Срба и разуме његов значај за културу и историју српског народа. У говору и писању примењује одређена граматичка правила у вези са гласовима, облицима и врстама речи и са реченицама српског језика. Употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања. Примењује правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама. Јасно формулише своје мишљење. Саставља логичан и структуриран сложенији говорени или писани текст, тумачећи основне идејне и формалне елементе једноставнијег књижевног и неуметничког текста.

ХОРИЗОНТАЛНА И ВЕРТИКАЛНА ПОВЕЗАНОСТ (подразумева повезаност у оквиру предмета и између различитих наставних предмета):

Предмет/садржај	Разред	Корелативни садржаји	Међупредметна компетенција
Душан Костић: <i>Септембар</i> Душан Васиљев: <i>Зима</i>	трећи	Природа и друштво Годишња доба	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Химна Светоме Сави	трећи	Музичка култура Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Бранко Ћопић: <i>Изокренута прича</i> Оскар Вајлд: <i>Себични џин</i>	трећи	Ликовна култура Слика, текст, звук Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i>	трећи	Физичко и здравствено васпитање Вежбе на тлу: вежбе и комбинације	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција
Описивање људи, животиња и природе	трећи	Природа и друштво Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима	Компетенција за учење, сарадња, комуникација, естетичка компетенција

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ПРОЦЕЊИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА (УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ):

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Оцењивање би требало да буде усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у свакодневной формалној и неформалној комуникацији. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акценат би требало да буде на учениковим способностима – на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА						трећи разред	
ЕКСКУРЗИЈА ШК.ГОД. 2022/2023. , 2023/2024. , 2024/2025. , 2025/2026.						Трајање 1 ДАН	
Образовно /васпитни циљеви	Исходи	Програмски садржаји којима се постављени циљеви остварују	Корелација	ФАЗЕ	Активности наставника	Активности ученика	Компетенције
Савлађивање и усвајање дела наставног програма кроз амбијенталну наставу непосредним упознавањем садржаја више наставних предмета -Упознавање природних и културно-историјских садржаја ближе околине:карактеристике рељефа, природне лепоте, творевине људске делатности -Упознавање са ликом и делом познатих личности из прошлости ближе околине - Развијање поштовања према културној баштини -Проширивање и конкретизација знања из свих наставних области Подстицање радозналости код -Социјализација и дружење-сарадња,	Ученик ће умети да: -примени и повеже стечена знања из више различитих области и предмета - да препозна основне карактеристике рељефа, творевине људске деланости и сл. -да понови оно што је чуо о лику и делу познатих личности из прошлости ближе околине -да покаже поштовање према културној баштини -да сарађује и комуницира са друговима -да покаже	Релација: Аранђеловац – Београд - Аранђеловац (Пловидба Дунавом; Културно-историјски комплекс Калемегдан-Београдска тврђава, Војни музеј,Зоолошки врт); – уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије (разгледање Београда са реке-пловидба Дунавом); – посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња); – посете заштићеним	Физичко васпитање Здравствено васпитање Природа и друштво Чувари природе Ликовна култура Народна традиција Српски језик Музичка култура Математика	Припрема и извођење екскурзије - избор програмских садржаја, њихово трајање -повезивање образовно-васпитних захтева различитих предмета -упознавање са маршрутом и могућностима које она пружа -стицање нових, продубљивање и систематизација већ усвојених знања -одређивање стручног вође пута -израда оперативног плана -укључити родитеље у израду плана,	Информише и родитеље ученика и ученике, прикупља сагласности родитеља ученика, прича о правилима понашања; Припрема материјал	Проналази информације, припрема се, планира, припрема питања;	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад с подацима и информацијама Решавање проблема

блискост, комуникативност -Неговање толеранције и лепог понашања	толеранцију и правила лепог понашања - да поставља питања везана за садржаје екскурзије	природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.); – упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (<i>Културно- историјски комплекс Калемегдан- Београдска тврђава, Војни музеј, Педагошки музеј</i>); –развијање способности оријентације у простору и времену; –обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране); – обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима		дати обавештења о дестинацији и плану реализације (родитељски састанак)	Усмерава, упућује, прати, помаже, објашњава, подстиче, показује, организује;	Посматра, уочава, записује, анализира, учествује у разговору, повезује,пита. закључује; Разговара,дружи се.	Дигитална компетенција
				ЦЕНТРАЛНА -водити рачуна о физичком и психичком капацитету ученика -расподела активности и периода одмарања -одржавати пажњу ученика -организовање такмичења (фудбал, трчање, квиз...)			
				ЗАВРШНА (ЕВАЛУАЦИЈА) стечена знања и искуства интегрисати у наставни процес -омогућити ученицима да искажу своје утиске и осећања о ономе што су			
					Износи утиске, анализира анкетне листиће, процењује, закључује, евидентира	Износи утиске, попуњава анкетне листиће, пише, црта, процењује	

		људи, заштита животне средине и др.).		доживели –разменити утиске, извршити систематизацију и обраду података -приредити изложбу и направити презентацију			
--	--	---	--	--	--	--	--

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА					Трећи разред		
НАСТАВА У ПРИРОДИ		Школска година: 2022/2023., 2023/2024., 2024/2025., 2025/2026.			Трајање: 8 дана		
Образовно /васпитни циљеви	Исходи	Програмски садржаји којима се постављени циљеви остварују	Корелација	ФАЗЕ	Активност и наставника	Активност и ученика	Компетенције
Циљеви наставе у природи су: - очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; - стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; - проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; - развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; - социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; - развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима. - побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; - задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и играм;	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -усвоји амбијентално учење, -зна природне, културно-историјске садржаје ближе околине, рељеф, природне лепоте, као и творевине људског рада, - Зна ликове и дела познатих личности ближе околине. - Усвоји поштовање према културној баштини, - Повеже знања из претходних разреда, - Има развијену радозналост за стицање нових сазнања, -Развијена	Релације: Тара: 2022-2023. Златибор: 2023 – 2024. Сокобања: 2024 – 2025. Дивчибаре: 2025 – 2026. Час одељењског старешине - хигијена (дужности сваког појединца; прикладно одевање; одржавање опште и личне хигијене); - припремање културно-забавног програма; - култура понашања- понашање за време боравка у хотелу; - моји вршњаци и ја (заједничке игре; међусобне везе (анализа позитивних и негативних карактера); заједнички излети у природи; Српски језик - писање писама и разгледница; - причање и описивање доживљаја и догађаја са излета и шетњи; - писање слободних састава о природи и запаженим природним појавама; - читање текстова везаних за природу или догађаје из прошлости краја; - вођење дневника; - решавање загонетки, ребуса и укрштеница у	Физичко васпитање Здравствено васпитање Свет око нас/ Природа и друштво Чувари природе Ликовна култура Народна традиција Српски језик Музичка култура Математика Ваннаставне активности	ПРИПРЕМНА -избор програмских садржаја, њихово трајање -повезивање образовно-васпитних захтева различитих предмета -упознавање са маршрутом и могућностима које она пружа - стицање нових, продубљивање и систематизација већ усвојених знања -одређивање стручног вође пута -израда оперативног плана -укључити родитеље у израду плана, дати обавештења о дестинацији и плану реализације (родитељски састанак) -здравствени преглед ученика	Информише и родитеље ученика и ученике, прикупља сагласности родитеља ученика, прича о правилима понашања; Припрема материјал	Проналази информације, припрема се, планира, припрема питања;	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад с подацима и информацијама Решавање проблема
				ЦЕНТРАЛНА -водити рачуна о физичком и психичком капацитету ученика -расподела активности и	Усмерава, упућује, прати, помаже, објашњава, подстиче, показује, организује;	Посматра, уочава, записује, анализира, учествује у разговору, повезује, закључује;	

- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности; - развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима; - подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; - развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; - упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; - упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева; - упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости; - упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика; - развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену; - оспособљавање ученика за безбедан и правилан	социјализација, комуникативност, - Толерантан је и поштује правила понашања у групи, на јавном месту	вези са садржајем везаним за природу, живот и рад људи у њој; - писање прилога за школски лист- песама и других литерарних радова; - радионица- Осећања и расположења Свет око нас/ Природа и друштво - упознавање ближе околине места у коме су ученици смештени - рељеф и клима предела, оријентација у простору, најближа мања и већа насеља - разговор о водама (потоци и реке које су ученици видели) - пољопривреда, воћарство, сточарство - здравље и исхрана - екологија (заштита животне средине, сеча шума и пошумљавање) Математика - мерење и упоређивање дужи ,мерење површина - геометријске фигуре и тела - текстуални задаци - сабирање, одузимање, множење и дељење - проналажење круга и углова у природи – пањ круг, годови-кружница, угао на цепаници, листу и др. - решавање занимљивих задатака - занимљиви задаци Физичко васпитање - природни облици кретања: ходање и шетање; - технике ходања и трчања са задацима (правом и кривудаом стазом са препрекама); - трчање на 30 метара;		периода одмарања -одржавати пажњу ученика - организовање такмичења (фудбал, трчање, квиз...) -подстицати сарадњу и тимски рад, самосталност и личну одговорност-наставне и ваннаставне активностиостварити у природном окружењу,уз смањивање редовне наставе, што више самосталних активности ученика, спортско рекреативних и културних активности-игре и забаве- пасивног и активног одмора.		Разговара,дружи се.	
				ЕВАЛУАЦИЈА -стечена знања и искуства интегрисати у наставни процес -омогућити ученицима да искажу своје утиске и осећања о ономе што су доживели –разменити утиске, извршити систематизацију и обраду података -приредити изложбу и направити презентацију	Износи утиске, анализира анкетне листиће, процењује, закључује, евидентира	Износи утиске, попуњава анкетне листиће, пише, црта, процењује	

боравак у природи; - развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; - подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; - формирање навика редовне и правилне исхране; - навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; - разумевање и уважавање различитости међу појединцима; - подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.		- скок у даљ и скок увис; - игре за развијање спретности, координација, равнотежа снаге; - пењање на одређене висине; - организовање спортских такмичења (у фудбалу, атлетици), плесне и ритмичке смотре, као и обавезну јутарњу гимнастику Ликовна култура - илустровање догађаја и доживљаја по избору ученика (крај логорске ватре, са посете..., беремо цвеће); - ликовно изражавање и доживљај (крошње, стабла, стене, заласка сунца); - цртање, сликање, моделовање; композиције од цвећа, лишћа, мозаик од каменчића; - изложба ученичких радова Музичка култура - слушање пригодне музике; - певање песама о природи и другартву; - слушање и препознавање научених песама; - музичка драматизација; - ко ће боље отпевати, одсвирати; - запевајмо, заиграјмо					
--	--	---	--	--	--	--	--

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРЕНОСТИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Начини праћења и вредновања образовне праксе

Праћење и вредновање треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. При процесу праћења остваривања постављених циљева и задатака, као и постицању постављених стандарда, пожељно је што мање користити класичне писмене провере знања-контролне и писмене вежбе.

Успех ученика се оцењује бројчано и описно и подразумева заинтересованост, активно учешће у раду, формирање позитивних ставова о свету који нас окружује, усвајање и практичну примену стеченог знања током школске године. у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); кроз индивидуални рад, групни рад и комуникацију, контролне задатке – вежбе, примену стечених знања у остваривању садржаја наставних предмета и активности које их допуњују.

САДРЖАЈ	ЦИЉЕВИ	АКТИВНОСТИ	ТЕХНИКЕ	ИНСТРУМЕНТИ	НОСИОЦИ АКТИВН.
- наставни план и програм - напредовање ученика -успешност и брзина савладавања наставних садржаја -примереност програма потребама ученика -адекватност наставних средстава -мотивисаност и укљученост ученика у рад	-анализирање и процењивање квалитета програма -унапређивање квалитета рада школе	-посматрање -запажање -испитивање -проверавање -дискусија -анализирање -презентовање резултата стручним активима -огледни часови -предавања -месечне консултације са надзорницима за осигурање квалитета -посете суседним школама и разменом искустава са њима -реорганизацију планова циљева, задатака, садржаја, активности и метода -израду тестова	-посматрање, анкетање, интервјуисање, тести-рање -анализирање документације - усмено (разговором, усменим излагањем ученика на задате теме, ученичким објашњавањем појава, процеса и појмова, јавним презентовањем самосталног или групног рада, дискусијама, расправама, усменим испитивањем групе или одељења у форми кратких питања и одговора) - писмено (диктати, краће писмено одговарање, писмени тематски радови, контролни задаци, пригодни неформални тестови) - ученички радови и продукти ученичких активности везано за разна истраживања проблема - домаћи радови - разговор са ученицима у сегментима процеса учења и наставе - задовољство ученика на часу	- анегдотске белешке -чек листе -анкете -разговори -тестови -дневник рада -извештаји -ученички радови	наставници, ученици, родитељи, педагошко-психолошка служба школе, стручне институције, директор, просветне власти...